

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Andra Kammaren. N:o 15.

Lördagen den 3 mars.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Upplästes ett till kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:

Att herr kapten Feodor Werner i följd af en luftrörskatarr är nödsakad hålla sig i stillhet i hemmet, intygar

Wilh. Urhström.

Legitim. läkare.

Stockholm den $\frac{3}{3}$ 1888.

§ 2.

Till kammarens afgörande förelåg till en början lagutskottets utlåtande n:o 22, i anledning af väckta motioner om ändringar i konkurslagen den 18 september 1862.

I punkten I af förevarande utlåtande hemställde utskottet, att de i fyra särskilda inom Andra Kammaren af herr *C. A. Ekeborgh* (n:o 58), herr *H. Andersson* i Nöbbelöf (n:o 89), herr *C. J. Petersson* i Eksebo (n:o 92) och herr *A. Petersson* i Hasselstad (n:o 96) väckta motioner framställda yrkanden att institutionen rättens ombudsman skulle upphävas, icke måtte af Riksdagen bifallas.

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.*

Emot utskottets hemställan hade reservation anmälts af herrar *J. Smedberg*, *A. P. Lind*, *A. Nilsson* i Rinkaby, *C. Persson* i Stallerhult och *P. Pehrson* i Törneryd, hvilka ansett att utskottet, på de af motionärerne anförda skäl, bort tillstyrka Riksdagen att i skrifvelse till Konungen anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i konkurslagen, att institutionen rättens ombudsman varder afskaffad.

Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, anförde:

Herr Ekeborgh: Redan då jag väckte motionen om afskaffande af institutioen »rättens ombudsman», anade jag, att densamma icke skulle komma att af lagutskottet röna något gynsamt mottagande, och denna min aning har också besannats, ty lagutskottet hemställer, att de uti ifrågavarande hänseende väckta motionerna — såväl min, som öfrigas — icke må vinna Riksdagens bifall. Vid sådant förhållande torde det likväl tillåtas mig att något skärskåda de grunder, på hvilka utskottet byggt sitt afstyrkande utlåtande.

Till stöd för detta sitt utlåtande anför lagutskottet hufvudsakligen hvad de komiterade, som utarbetat 1859 års förslag till konkurslag, i förevarande ämne yttrat; och dessa komiterades yttrande kan ju anses innebära en slags ganska dyster målning af förhållandena vid konkursutredningar, sådana de då säkerligen faktiskt förelågo; ty eljest hade komiterade icke yttrat sig på sätt som de gjort. De säga nemligen, "att ensamt borgenärernas kontroll öfver förvaltningen icke är tillräcklig för att befordra skyndsamhet vid konkursers utredning samt förekomma den osäkerhet och de förluster, som egennyttiga eller egenmäktiga åtgärder af gode männen eller sysslomännen kunna tillskynda borgenärerna. I de flesta konkurser", heter det vidare, "beklaga sig nästan alla borgenärer i något af nämnda hänseenden, men en hvar litar på den andra, och ingen vill uppträda genom en rättegång, der besväret, omkostnaderna och obehaget vanligen äro säkra, vinsten deremot tvifvelaktig." Det må nu så vara, att förhållandet, när detta skrefs, var sådant som det af komiterade skildrades, men det vill synas, som om lagutskottet ville förmena, att förhållandet ännu i dag är enahanda, och att således institutionen rättens ombudsman vore af den högsta vikt samt af högsta behofvet påkallad. Sedan emellertid komiterade anført icke blott hvad jag nyss uppläste, utan äfven åtskilligt annat, så säga de vidare: "till afhjelpande af nu anmärkta brister hafva icke heller komiterade kunnat finna någon bättre institution, än den franska lagens "juge-commissaire", i förslaget benämnd *rättens ombudsman*." Således skulle förebilden till rättens ombudsman hos oss vara den fransyska "juge-commissaire"; men om nu, på sätt utskottet påstår, detta verkligen skulle vara förhållandet, så har afbildan blifvit så förluskad, att det är alldeles omöjligt att i honom igenkänna hans förbild. Hvilka äro nemligen åliggandena för "juge-commissaire" i Frankrike? Jo, han skall vara en rättens ledamot, hvilken har att förbereda och för rätten föredraga de konkurssaker rörande ärenden, hvilka förekomma. Han har således en på samma gång ansvarsfull och magtpåliggande befattning. Hvad fordras deremot af rättens ombudsman hos oss? Skall han vara juridiskt bildad? Nej, visst icke. Skall han hafva särskild insigt i sådana saker, som röra konkursärenden eller en konkursförvaltning? Nej, icke heller detta fordras; och det finnes icke den ringaste garanti för att rättens ombudsman skall vara i konkurssaker förlaren, åtminstone lemnar icke lagen, såvidt jag kunnat finna, den allra minsta garanti därför. Hvilka fordringar är det då, som lagen ställer på rättens ombudsman, ty några

fordringar måste väl ändå ställas äfven på honom? Jo, det är snart sagdt: det enda lagen fordrar af honom är, att han skall vara "en ärlig och förständig" man. Dessa egenskaper äro den enda kvalifikation, som han enligt lagen bör ega, och det vill sålunda synas, som om lagstiftaren hade tänkt sig, att ärlighet och förstånd icke skulle få plats i en konkursförvaltning, om icke denne särskilde rättens ombudsman der funnes. Hvilka äro vidare de *åligganden*, som hvila på rättens ombudsman? Jo, först och främst skall han handhafva den såsom alldeles nödvändig ansedda tillsynen öfver godemännens och sysslomännens förvaltning af konkursboets egendom. Nå ja, det kan ju vara ganska bra med den saken; men det torde dock med skäl kunna ifrågasättas, om icke en sådan tillsyn skulle kunna ombesörjas af någon annan "ärlig och förständig" man, hvilken kunde göra det för billigare pris, än rättens ombudsman. Ega icke borgenärerna enligt 44 § i konkurslagen att, när de finna sådant behöfligt, utse särskilda personer, inför hvilka sysslomännen böra "göra reda"? Och hvad särskildt egenskapen af att vara "ärlig och förständig" beträffar, så skulle jag väl tro, att borgenärerna icke hafva det så märkvärdigt illa stäldt för sig, att de skulle sakna tillfälle att kunna, både till sin egen och konkursmassans i sin helhet fromma, utse till sysslomän personer med nämnda egenskaper. Men ombudsmannen skall också, heter det vidare, föra protokoll vid borgenärernas sammanträden "der han är tillstädes". Jag ber att särskildt få betona detta tillägg: "*der han är tillstädes*", ty deraf framgår ju alldeles oemotsägligt att lagen gifver honom rätt att vara närvarande vid sammanträdet eller icke, hvilket han behagar; och är han icke tillstädes, behöfver, eller rättare, kan han naturligtvis icke föra något protokoll, och då få sysslomännen reda sig sjelfva bäst de kunna både med öfverläggningarna och protokollsföringen. Dessutom skall ombudsmannen "hos rätten eller domaren anmäla de frågor, hvilka af konkurs-saken uppstå och rättens pröfning påkalla". Jag undrar, om icke hvilken som helst af sysslomännen skulle kunna göra dylik anmälan; något, som efter min uppfattning sannerligen är den enklaste sak i verlden. I öfrigt skall ombudsmannen, heter det slutligen, vidtaga de åtgärder och beslut, hvilka enligt konkurslagen på honom må ankomma. Detta kan nog vara en ganska vidsträckt föreskrift, och jag har verkligen icke gjort mig besvär med att ur konkurslagen sammanplocka allt, som i detta afseende kan åligga rättens ombudsman; men jag tror, att dessa hans öfriga åligganden icke äro af större vikt och betydelse, än de af mig redan påpekade. Hans viktigaste och åtminstone behagligaste åliggande, hvilket i konkurslagen icke direkt omtalas, är dock att qvittera ut sitt arfvode.

Nu har man sagt, att denna institution vore egnad att påskynda konkursärendenas afgörande, äfvensom att bidraga till att skydda minoritetens rätt mot majoriteten. Ja, huruvida nu konkursärendena blifva så synnerligen mycket påskyndade genom ombudsmannens åtgöranden, derom kunna meningarna vara åtminstone något delade. I en konkurs, med hvilken jag visserligen icke hade något att göra, men om hvilken jag dock har god kännedom, påskyndades utredningen på det

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

sättet, att konkursmassan fick vänta på ett af rättens ombudsman fördt protokoll icke allenast i veckor, utan i månader, och nog var detta ett besynnerligt sätt att "påskynda ärendenas gång". I afseende på den omständigheten, att rättens ombudsman skall skydda minoritetens rätt mot majoriteten, för den händelse denna sökt förnära minoritetens rätt genom att göra sig skyldig till några öfvergrepp", skall jag be att få anföra några ord, som med anledning af en motion i samma syfte vid 1883 års riksdag yttrades i denna kammarare af en person, som enligt mitt förmenande ganska väl kände till förhållandena, nemligen herr Berglöf. Han yttrade: "Det vore väl, om rättens ombudsman toge hand om minoritetens rätt och verkligen förstode att göra det, men faktum är, att han icke ingriper så mycket i konkursförvaltningen, att han synnerligen bekymrar sig vare sig om majoritetens eller minoritetens rätt. Ombudsmannen för protokoll vid sammanträdena öfver hvad der förekommer, och icke alltid ens detta. För öfrigt håller han enligt 74 § konkurslagen sammanträde och lemnar råd och upplysningar, der sådant påkallas. Dertill inskränker sig i allmänhet hans verksamhet." Så har en jurist sjelf yttrat.

I lagutskottets betänkande heter det vidare, att "vaksam uppsigt öfver förvaltningens lagliga gång är den första af hans — rättens ombudsmans — pligter". Ja, nog borde det så vara, och det är väl möjligt, att det också stundom så är, men på den frågan hur långt denna vaksamhet egentligen sträcker sig, vill jag här icke inlåta mig. I allmänhet gör rättens ombudsman, efter hvad jag tror, icke så mycket väsen af sig. Om han vid s. k. förliknings-sammanträden skrifver protokoll, så hvad mera? Äfven dessa protokoll vore väl ej omöjligt för sysslomännen att affatta, då de ofta få affatta så många andra vid sammanträden, der rättens ombudsman ej är tillstädes, och under hvilka han ej ens behöfver sätta sitt namn. — Och slutligen, sedan sysslomännen uppgjort utdelningsförslaget, genomögnas det af rättens ombudsman, som sällan dermed vidtager annan åtgärd än — att sätta sitt namn derunder. På det sättet utöfvas åtminstone ofta nog "vaksamheten".

Utskottet anför vidare: "Då man påyrkar upphäfvande af ombudsmannens verksamhet och konkursutredningens öfverlemnande i dess helhet till gode männen och sysslomännen, synes man icke tillräckligt beakta, att ombudsmannens förnämsta pligt just är att hafva tillsyn öfver gode männens och sysslomännens förvaltning". Jag nämnde i detta afseende redan för en stund sedan, att det står borgenärerna fritt att tillsätta tillsyningsmän öfver sysslomännens åtgöranden. Dessutom äro ju sysslomännen ansvarsskyldige, och skulle förhållandet vara så, att i en konkurs blifvit valde sysslomän, hvilka äro för sitt kall odugliga, då ber jag att få hänvisa till § 40 i konkurslagen, hvilken innehåller botemedel därför.

"Bifölles motionärens förslag", yttrar utskottet vidare, "skulle för framtiden en borgenär, för att göra sin rätt gällande mot tredskande utredningsmän, nödgas underkasta sig olägenheterna af en tidsödande och kostsam rättegång, i stället för att nu endast erfordras en anmälan till ombudsmannen, hvilkens pligt det är att bereda den rät-

telse, hvartill en sådan anmälan kan föranleda“. Jag tror icke, att det är så synnerligen ofta som utredningsmännen icke fullgöra sina skyldigheter, eller "tredska", och der sådant möjligen sker, så finnes väl domstolen, till hvilken borgenärerna kunna vända sig.

Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)

Vidare heter det: "Många tvister mellan borgenärer inbördes eller mellan desse och gäldenären, hvilka eljest skulle slitas vid domstol och föranleda dryga kostnader för massan" — liksom om rättens ombudsmannainstitutionen vore en så synnerligen billig institution — "blifva nu, genom ombudsmannens bemedling bilagda vid det sammanträde, som omförmäles i 74 § konkurslagen", hvilket också är det enda sammanträde, der rättens ombudsman ovilkorligen *måste* vara närvarande och föra protokollet. På lika billigt sätt tror jag ifrågavarande tvister kunna biläggas på *annat* sätt och inför *annat* forum.

"De skäl, utskottet sålunda anført för institutionens bibehållande", heter det vidare, "*torde* fortfarande ega giltighet, och om än erfarenheten någon gång gifvit vid handen, att en rättens ombudsman icke motsvarat de anspråk, som skäligen kunna på honom ställas, *torde*" — här kommer åter ett "*torde*" — "dock ingalunda derigenom vara ådagalagdt, att institutionen är obehöflig och onyttig." Lagutskottet säger således icke, att skälen för institutionens bibehållande fortfarande *verkligen ega* giltighet, utan att de *torde* göra det, och att det icke *torde* vara ådagalagdt, att institutionen är obehöflig och onyttig. Det ser sålunda ut, som om det hufvudsakligen vore en lagutskottets individuella åsigt, som här gör sig gällande och *det* torde man väl ändå hafva rättighet att önska, ja, fordra, att då ett i mångfaldiga förhållanden så ingripande förslag, som detta, afvisas, man borde bygga detta afvisande på något fastare grunder än dessa båda "*torde*". "Hufvudsakliga skälet", yttrar vidare utskottet, "för de ofta framkomna förslagen om afskaffande af ifrågavarande institution är, såsom jemväl af de nu föreliggande motionerna framgår, önskan att derigenom nedbringa kostnaderna för konkursboets förvaltning." Ja, mine herrar, det är verkligen förhållandet, ty att institutionen rättens ombudsman är en för konkursmassan synnerligen betungande institution, det lär väl ändå icke kunna förnekas. Jag skulle kunna anföra åtskilliga exempel derpå, men skall nöja mig med ett enda. I en konkurs, som jag väl känner till, erhöles de prioriterade fordringssegarne i utdelning $\frac{3}{5}$ af sina fordringar, hvaremot de oprioriterade icke bekommo ett enda öre. Men sysslomännen och rättens ombudsman åtnjöto tillsammans ett arvode af mellan 2 och 3,000 kronor. Nu kan man möjligen tro, att deras åliggande var förenadt med mycket besvär. Ja, det faus inga fordringar att indriva, iögen fast egendom att försälja, endast en del lösegendom att realisera. Det var en landtbrukares konkurs. Litet besvär hade de väl, men nog utgjorde öfver 2,000 kronor en väl riklig betalning derför. — När arvodet skall bestämmas, så är det icke alls märkvärdigt, att rättens ombudsman, som vanligen i städerna är en af rättens ledamöter och på landet ofta nog länsmanen i orten, uppskattar sitt arbete ganska högt, och då så sker, är det alldeles icke att undra på, att sysslomännen, hvilka egentligen utfört sjelfva arbetet, anse sig icke böra vara sämre, och så sker,

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

att ersättningen för konkursernas utredning blifver ganska dryg och i de flesta fall långt drygare än den borde och behöfde vara. Utskottet säger väl, att detta kan afhjelpas på annat sätt än genom att stryka hela institutionen, såsom genom att bestämma huru stort arfvode skall utgå. Ja, detta kanske nog låter sig göra, men icke blir det så lätt; derom vill jag dock icke nu yttra mig.

Slutligen säger utskottet, att hvad som i motionerna anförts bör icke föranleda till upphäfvande af en institution, som är både nyttig och nödvändig. Nyttig, ja det är möjligt, men nödvändig det bestrider jag på det bestämdaste.

Jag skall för tillfället icke vidare taga kammarens tid i anspråk, utan anhåller, på grund af hvad jag nu haft äran anföras, om afslag på utskottets hemställan och bifall till den af reservanterna, herr Smedberg m. fl., afgifna reservationen.

Herr Peterson i Hasselstad: Efter den föregående talarens uttömmande anförande är icke mycket att tillägga. Jag vill icke endast med anledning af den sista delen i utskottets motivering för dess hemställan anmärka, att sedan den komité år 1859 tillsattes, hvilken komité utarbetat förslaget till vår nu gällande konkurslag, så hafva 29 år förflutit, och jag är öfvertygad att med folkskolans utveckling och allt hvad som gjorts för den allmänna folkundervisningen, det numera icke på landet är svårt att finna personer, som äro fullt skickliga att handhafva utredningen af en konkurs. Och hvad städerna beträffar saknas naturligtvis der ännu mindre härför lämpliga personer. Härtill bör ju också läggas den omständigheten, att borgenärerna hafva i sitt intresse och i sin rätt att utse till gode män och sysslomän de personer, som bäst äro kvalificerade att ombestyras och utreda konkurser. Äfven jag har hört omtalas fabulösa summor, som dessa rättens ombudsmän jemte sysslomännen betingat sig i arfvode för konkursutredningar. Rättens ombudsmannainstitutionen har också af denna anledning gjort sig allmänt förhatlig i landsorten, emedan folket tror, att konkursmassorna pläga uppskörtas just af ombudsmännen. Jag har därför blifvit af flere framstående män såväl i min ort som annorstädes uppmanad att väcka den föreliggande motionen. Ehuru jag icke hade hoppats, att lagutskottet heller denna gång skulle understödja förslaget, så är det dock en ljusning att en del af utskottets ledamöter reserverat sig och hemställt om bifall till motionen.

Jag yrkar bifall till reservanternas förslag.

Herr Billing: Att döma af de flere motionerna i detta ärende, af de här afgifna yttranden och de utskottsbetänkandet vidfogade reservationer, synes missnöjet med rättens ombudsmansinstitutionen åtminstone på landet vara ganska betydligt. För min del beklagar jag högligen detta förhållande, emedan jag är lika mycket öfvertygad om denna institutions nytta och gagnelighet, derest lämpliga eller ännu bättre utmärkta personer bekläda detta uppdrag, och tror, att allmänheten på institutionens afskaffande skulle blifva den lidande. Jag är likaledes förvissad, att denna institution, då den först inrättades, icke

tillkom i byråkratisk anda, utan för att fylla ett verkligt behof. De två talare, som här nyss yttrat sig, äro till åren komne män och borde således kunna erinra sig, att det ej före 1862 års konkurslags tillämpning var alltför väl bestäldt med konkursförfarandet. Det klagades den tiden allmänt deröfver, att konkurser vore en inrättning som aldrig toge slut, och med någon öfverdrift låg dock sanning till grund för detta omdöme. För att afhjelpa dessa missförhållanden föll man på tanken att inrätta rättens ombudsmän. Den förste talaren omtalade rättens ombudsmannens åligganden. Men på det kammaren må få något mera klart för sig hvad ombudsmannen verkliga betyder, så vill jag söka något komplettera hans uppgifter i detta hänseende. Ombudsmannen har sålunda ett synnerligen viktigt åliggande i tillsynen deröfver, att gode männen och sysslomännen hvarje månad till honom aflemna rapporter öfver inkomna och utlemnade medel och att hvad af influtna medel ej till boets vård och förvaltning nödigt är af gode männen eller sysslomannen insättas i bank eller allmänt ränteri. De senare årens erfarenhet är obestridligen af den beskaffenhet, att den häri liggande kontrollen är väl behöfelig, och beklagligtvis synes den blifva alltmer nödvändig för hvarje år. Nu har man väl sagt, att borgenärerna, för kontrollens skull, kunde utse en person att följa med förvaltningen och öfvervaka denna. Men jag vill erinra, att det just vore vid första borgenärssammanträdet, som ett dylikt utseende af kontrollant skulle ifrågakomma, och att sålunda den majoritet, som tillsätter gode männen, äfven skulle komma att tillsätta kontrollanten, hvilket sätt kunde medföra att kontrollen ej blefve synnerligen tillförlitlig, åtminstone vida mindre än om en *opartisk* person utses af domaren. Vidare stadgar konkurslagen, att när så mycket influtit, att 5 procent af fordringsbeloppen kunna utdelas åt oprioriterade fordringsägare, så skall utdelning ega rum. I motsats emot hvad förr var förhållandet, då man klagade öfver, att någon utdelning aldrig bekomts, och att konkurserna ej toge slut, medför rättens ombudsmans tillsyn öfver, att detta stadgande efterlefves, att utdelningen nu sker i rätt tid, och att konkurserna likaså i rätt tid afslutas. Så mycket är därför visst, att konkurser, åtminstone hvad städerna beträffar, numera skötas vida bättre än i forna tider. Hvar och en, som haft den oturen att behöfva aftvinga en tredskande person redovisning, vet, huru svårt det är att dermed komma till rätta. Sedan den redovisningsskyldige efter en besvärlig rättegång blifvit ålagd redovisa, så klagat han i hofrätt och hos Kongl. Maj:t. Och sedan han ändtligen genom laga kraftvunnen dom erhållit föreläggande vid vite att afgifva redovisning inom viss tid, så försitter han vitet, hvarefter rättegång får börjas om igen. På dylikt sätt kunna 4 till 5 år förgå utan resultat, hvilket ju ej är så kort tid under förhållanden, då förmögenheten växlar egare så hastigt som i närvarande tid. Jag påstår därför också, att i och med rättens ombudsmansinstitutionen en väsentligen ökad lättnad är vunnen att vinna redovisning af en tredskande god man eller syssloman. Om ej rättens ombudsman härvid funnes till hands att kunna ingripa, måste den enskilde borgenären sjelf anställa rättegång och för sådant ändamål hvarken sky möda eller kost-

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

nad. Och då jag tror, att flertalet af svenska folket icke är synnerligen benäget för en dylik utväg, synes mig rättens ombudsman hos oss vara dess mera behöflig. Dertill kommer ytterligare en onständighet, som af föregående talare ej är vidrörd, nemligen det s. k. *tvångsackordet*. Jag föreställer mig, att ingen af dem, som påyrka borttagande af ombudsmansinstitutionen, är så radikal, att han vill afskaffa tvångsackordet. Frågor om sådant ackord måste behandlas i en viss form, och ingen må tro, att en syssloman, hvem som helst, är kompetent att behandla dessa frågor. Derför är också i fråga om dylika frågor behandling rättens ombudsmans biträde alldeles nödvändigt, så länge icke någon särskild anordning af motsvarande nytta kommer till stånd. Men huru skulle detta ske? Man har framkastat den tanken, att en del af rättens ombudsmans göromål skulle kunna öfverflyttas på domstolen eller någon person, som funnes vid domstolen anställd. Det skulle ju kunna vara möjligt, att detta skulle kunna ske vid en eller annan domstol i städer, der mindre rörelse bedrifves, men i städer med icke alltför obetydlig folkmängd samt särskildt i de stora städerna är en dylik anordning absolut omöjlig, åtminstone icke utan att för ändamålet skulle tillsättas flere nya tjänstemän, som icke hade annat åliggande än att fullgöra rättens ombudsmans nuvarande funktioner. Och på landet bör det under inga förhållanden kunna låta sig göra att öfverlemna dessa åligganden till domstolarne. Domstolarne der skulle i sådant fall blifva både part och domare i samma sak. Om t. ex. domstolen funne sig föranlåten ålägga ett vite, och klagan deröfver fördes, skulle domstolen sjelf komma att pröfva befogenheten af föreläggandet och sålunda döma i egen sak. I fråga vidare om aflöningen åt de personer, som i städerna skulle kunna öfvertaga rättens ombudsmans åligganden, så torde kommunerna, derest det ifrågasättes att de skola bevilja löner åt dessa tjänstemän, finnas föga benägna att lemna aflöning åt tjänstemän för behandling af ärenden, som ju äro af mera privat än allmän natur. Huru missnöjd man sålunda må vara med denna institution, så är dock densamma förenad med en del åligganden, som för närvarande icke kunna genom annan fullgöras, såvida åtminstone man icke vill öfvergå till det finska konkursförfarandet, som icke känner till tvångsackordet.

Man har påstått, att till följd af rättens ombudsmans institutionen kostnaderna för konkursförvaltningen skulle så väsentligt fördyras. Jag förstår ej anledningen till detta påstående. Under många år sedan 1862 års konkurslag började tillämpas, har jag sjelf utöfvat verksamhet såsom rättens ombudsman, och det har, såvidt jag känner, varit en stadgad praxis, att arfvodet alltifrån år 1864, då nya konkurslagen började tillämpas, blifvit i öfverensstämmelse med den praxis, som många år dessförinnan tillämpats, bestämd efter beräkning af 2 procent af köpeskillingen för fast och 6 procent för lösegendom. Endast i fall, der tillgångarne varit små och besväret med förvaltningen jemförelsevis större, har förvaltningsarfvodet plägat bestämmas efter högre beräkningsgrund. Det är ju möjligt, att på landet kostnaderna något fördyrats till följd deraf, att rättens ombudsmän påfört konkursboet särskild ersättning för resor, men detta kan väl ej så mycket betyda.

Hvad beträffar en talares yttrande derom, att det borde föreskrivas att rättens ombudsmännen åtminstone skulle vara juridiskt bildad eller ega särskild sakkunskap, så vill jag erinra om att, när det var fråga om inrättande af ett advokatstånd inom landet, så gjordes den invändning, att man i Sverige icke öfverallt skulle kunna skaffa personer som voro juridiskt bildade. På samma sätt är förhållandet ifråga om rättens ombudsmän. Men icke bör väl af denna anledning hela institutionen utdömas. En svag punkt i denna institution, nemligen att rättens ombudsman tager för stor del i arfvodet, kan väl afhjelpas utan en så vidlyftig anordning som hela institutionens afskaffande. Och i sjelfva verket tror jag, att ett flertal af dem, som draga så skarpt i härnad emot denna institution, göra det mest af denna sistnämnda anledning, och att, om man kunde bringa det derhän, att arfvodet för rättens ombudsmän nedsattes, en stor del af de klagomål, som nu höjas emot denna institution, skulle om icke alldeles tystna, dock blifva med hvarje år mindre högljudda.

På grund af hvad jag haft äran yttra, yrkar jag bifall till utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Andersson i Nöbbelöf: Det första skälet, som näst föregående talaren anförde för rättens ombudsmans bibehållande, var det, att ställningen vid konkursutredningar nu vore bättre än den var, innan den nu gällande konkurslagen började tillämpas. Detta skäl kan låta bra, ty tydligt är, att det då gick sämre till än nu. Men jag vill ingalunda erkänna, att förbättringen är rättens ombudsmans förtjenst. Det nuvarande förhållandet beror först och främst derpå, att sysslomännen hafva den nya konkurslagen öfver sig, och för det andra derpå, att det numera finnes större tillgång på personer, som äro skicklige att sköta en konkursförvaltning, än det fans före år 1862.

Det hufvudsakliga skälet, som denne talare anförde, var, att det vore så svårt att få sysslomännen att afgifva redovisning. Ja, detta är kan hända ibland svårt; men jag föreställer mig, att rättens ombudsman icke kan tvinga sysslomännen att afgifva redovisning, och denne kan lika väl affordras dem af borgenärerna som af rättens ombudsman. Denne kan icke annat än anmäla uraktlåtenheten för domstolen, men icke döma eller tvinga sysslomännen att afgifva redovisning. Således förfaller helt och hållet det skälet.

Det sades vidare, att det endast vore på landsbygden som denna institution blifvit så mycket öfverklagad. Deremot vill jag nämna, att för ett par år sedan väcktes en motion i samma syfte, som den nu föreliggande, just af en stadsrepresentant, hvilken till och med sjelf var domare. Deraf framgår, att det icke är endast på landsbygden, som man är missnöjd härmed.

Samme talare sade, att han icke kunde förstå, hvarifrån man fått den föreställningen, att institutionen rättens ombudsman betydligt fördrade förvaltningen. Jo, detta har man naturligtvis fått af erfarenheten, och man behöfver sålunda icke söka efter någon annan förklaring.

*Angående
upphäfvande
af institutionen
rättens
ombudsman.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

Det viktigaste skäl, lagutskottet anfört för sin hemställan, är det, att rättens ombudsman har tillsyn öfver gode männens och sysslomännens förvaltning. Men detta anser jag dock vara ett svagt skäl, ty till sysslomän skola ju väljas personer med sådana kvalifikationer, att de kunna uträtta hvad de skola göra, och till rättens ombudsman behöfver icke utses en jurist; det skall endast vara en ärlig och förständig man, och sådana äro väl äfven gode männen och sysslomännen i allmänhet.

Jag vill nu icke inlåta mig på den frågan, huruvida det kan vara svårt att skaffa skickliga personer för förvaltningen af konkursbo eller icke, men jag tror detta ganska lätt låter sig göra, så att icke behöfver hela saken stranda på, att det icke finnes några andra personer, än rättens ombudsman, som kunna sköta detta. Det skälet håller numera icke streck.

Utskottet hänvisar slutligen på ett sätt, hvarigenom ett konkursbos förvaltningskostnader skulle blifva billigare, och föreslår derom i nästa punkt en skrivelse till Kongl. Maj:t. Men man kan icke veta, huru Kongl. Maj:t kommer att utreda frågan eller hvad han kan komma att föreslå, och därför torde det vara bäst, att Riksdagen nu fattar beslut i denna sak. Enligt min tanke skulle det till exempel blifva oegentligt, om arvodet för konkursbos förvaltning blefve bestämt till vissa procent af boets tillgångar, ty somliga mindre konkursbon kunna vara mycket svårare att utreda än ett många gånger större. Antaga vi skrivelseförslaget, blir sålunda följden helt enkelt den, att vi få behålla rättens ombudsman, och vi komma icke att nå det åstundade resultatet.

Jag skall därför helt enkelt yrka bifall till herr Smedbergs med fleres reservation samt afslag på utskottets hemställan.

Herr Petersson i Eksebo: Hvad utskottets nu föreliggande utlåtande beträffar, får jag säga, att det är besynnerligt, att man i fråga om denna sak oupphörligen skall mötas af de skäl, som anförts af de komiterade, som utarbetade 1859 års förslag till konkurslag. Ty om de förhoppningar, som dessa komiterade stälde på rättens ombudsman, förverkligats, tror jag icke så många skulle yrkat, att denna institution skulle afskaffas. Men erfarenheten har visat, att så icke varit förhållandet.

Jag har icke i lagutskottets utlåtande kunnat upptäcka några synnerligen viktiga skäl för dess afstyrkande af motionerna. Det säger, att om än erfarenheten någon gång gifvit vid handen, att en rättens ombudsman icke motsvarat de anspråk, som skäligen kunna på honom ställas, torde dock ingalunda derigenom vara ådagalagdt, att institutionen är obehöflig och onyttig. Jag skulle vilja vända om på denna sats och säga, att om än någon gång rättens ombudsman motsvarat de fordringar man kunnat ställa på honom, har han dock i de flesta fall icke gjort det.

Den ärade talaren på stockholmsbänken trodde, att de, som nu skarpast drogo i härnad mot institutionen, vore sådana som ansåge, att rättens ombudsman toge för stor del af arvodet. Jag vill därför

upplysa, att jag aldrig varit fordringsegare eller syssloman i någon konkurs, och att jag följaktligen icke af detta skäl framkommit med motionen.

Jag anser, att man icke behöfver mycket orda i denna sak, ty erfarenheten har nog visat, att rättens ombudsman är till så ringa nytta i verkligheten, att denna institution icke är mycket att hålla på. Jag yrkar därför bifall till herr Smedbergs med fleres reservation.

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

Herr Hörnfeldt: Äfven om man vid nya konkurslagens införande fann den motivering giltig, som anfördes för förslaget om införande af institutionen rättens ombudsman, så vill jag dock tro, att sedan man nu fått nära 30 års erfarenhet i saken, man allmänt anser denna institution obehöflig. Om icke grannlagenheten lade hinder i vägen, skulle jag kunna anföra åtskilligt till stöd för denna min åsigt, men så mycket kan jag dock säga, att det ofta inträffat, att rättens ombudsman, låt vara ofrivilligt, lagt hinder i vägen för konkursförvaltningens utredande så fort som eljest skulle kunnat ske. Detta har ofta skett därför, att på landsbygden rättens ombudsman vanligen är bosatt långt afläge från konkursboet, hvaremot sysslomännen, som hafva förvaltningen om hand, merendels bo nära. Det har haft till följd att sysslomännen, som i första rummet måste kommunicera sig med rättens ombudsman i och för införande i tidningarna af kungörelse om sammanträde, då de bott aflägset från honom, stundom kanske ända till 8 å 10 mil, haft ganska svårt att träffa honom för att få ett sammanträde kungjort. Det har också stundom händt, att rättens ombudsman icke varit villig att på den bestämda tiden utsätta sammanträdet, eller att han varit öfverhopad af andra göromål och till följd deraf glömt att utfärda kungörelse. Detta har naturligtvis inverkat menligt på konkursförvaltningen, i synnerhet om det inträffat under en tid, då man med fördel skulle kunnat försälja en fastighet.

Jag tror verkligen, att man mycket väl kan undvara rättens ombudsman, ty jag är förvissad derom, att borgenärerna sjelfva skola kunna utse en lämplig person att taga boets förvaltning om hand. En ärad talare på stockholmsbänken fäste synnerligt afseende vid tvångsackordet och frågade, hur man tänkt sig, att det skulle gå dermed, för den händelse institutionen rättens ombudsman indroges. Den saken är enligt mitt förmenande ganska enkel och klar, ty derest man icke vill öfverlåta åt sysslomännen att sammankalla borgenärerna, på det att dessa må kunna pröfva, om ackordsförslaget skall förordas hos rätten, samt tillse, att fullmagterna äro rigtiga, så kan man ju öfverlåta detta direkt åt rätten.

Om herrarne kunde visa något enda fall, der rättens ombudsman påskyndat konkursförvaltningen, så skulle jag möjligen kunna vara med om institutionens bibehållande. Men jag tror, att herrarne icke kunna göra det. Jag säger ännu en gång, att om icke grannlagenheten förbjöde det, så skulle jag kunna upprepa många fall, då rättens ombudsman just varit orsak till, att konkursförvaltningens avslutande blifvit försenadt. Jag tror således, att, om vi icke vilja bibehålla denna plats såsom blott och bart sinekur, vi göra mycket väl i att afslå utskottets hemställan och bifalla reservanternas förslag. Det är visser-

Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)

ligen sant, att Första Kammaren redan afslagit motionen, och att frågan således för denna gången har fallit, men jag tror likväl, att denna kammare genom att lemna sitt bifall till reservationen bör gifva sin åsigt till kända i frågan.

Jag anhåller derföre, att kammaren måtte afslå utskottets förslag och bifalla reservationen.

Herrar *Sundström, Bruse, Olson* i Stensdalen, *Pehrsson* i Önnerud och *Ericson* i Borekulla instämde med herr Hörnfeldt.

Herr Jonsson i Myre: Herr talman! Jag vill först och främst instämma med näst föregående talare. Jag är nemligen fullkomligt öfvertygad derom, att den verksamhet, som nu utöfas af rättens ombudsman, torde utan olägenhet kunna öfverflyttas på gode männen och sysslomännen, hvilka utses af borgenärerna och till hvilka dessa utse de personer, som de hafva förtroende till. Utskottet har visserligen bland andra skäl för sitt afstyrkande af motionen anfört, att många tvister mellan borgenärer inbördes eller mellan desse och gäldenären, hvilka eljest skulle slitas vid domstol och föranleda dryga kostnader för massan, nu blifva genom ombudsmannen bilagda vid det sammanträde, som omförmäles i 74 § konkurslagen. Men jag tror för min del, att denna bemedling lika väl kan åstadkommas vid sammanträde inför sysslomännen, då ombudsmannens skyldigheter på dem öfverflyttats, och protokoll af dem insändas till domhafvanden öfver så väl de tvister som blifvit bilagda som de hvilka ej kunnat biläggas, utan skola af rätten prövas och afgöras. Hvad beträffar den omständigheten, att ackord icke skulle kunna åstadkommas annat än vid sammanträde inför rättens ombudsman, så anser jag för min del, att detta lika väl låter sig göra vid sammanträde inför sysslomännen, som på sätt konkurslagen stadgar blifvit utsatt och kungjort, ty vid ett sådant sammanträde gälla vid besluts fattande samma grunder som vid sammanträde inför rättens ombudsman, och sysslomännen vore skyldige att tillhandahålla den förteckning, som rättens ombudsman förut tillhandahållit borgenärerna, utvisande hvars och ens rösträtt. I afseende på sysslomännens redovisning, hvilken nu sker inför rättens ombudsman, tror jag, att det mycket väl kan ställas så, att sysslomännen vid sammanträde med borgenärerna kunna redogöra derför, och den redogörelse, som vid årets slut öfverlemnas af ombudsmannen till domhafvanden öfver konkurserna och de orsaker som vållat att konkurser ej kunnat afslutas, kan lika väl aflemnas från sysslomän.

På grund af dessa skäl yrkar jag afslag å utskottets hemställan och bifall till reservanternas förslag.

Herr Ahlström: Ehuru det icke lönar mödan att nu vidare orda i denna fråga, eftersom den genom Första Kammarens utan någon diskussion redan fattade beslut för denna gången har fallit, kan jag likväl icke underlåta att, särskildt med föranledande af det ytterligt långt gående klander, som af åtskillige talare blifvit utsagdt både mot sjelfva institutionen rättens ombudsman och mot de personer, hvilka i

sådan egenskap fungerat, i korthet framställa den åsigt, jag hyser i frågan. Den öfverensstämmer i det väsentligaste med hvad en talare på stockholmsbänken redan uttalat. Jag vågar nemligen säga, att den erfarenhet i konkursfrågors behandling, som jag må kunna hafva inhemtat under en mångårig tjenstgöring vid en rådhusrätt, som tyvärr haft ganska mycket med dylika frågor att göra, bibringat mig den alldeles bestämda åsigten, att det skulle vara olyckligt, om man nu afskaffade institutionen rättens ombudsman.

Man har här sagt, att denna institution icke skulle hafva gjort någon den minsta nytta. I det fallet kan jag konstatera något annat. Jag vet åtminstone flera särskilda fall, då rättens ombudsman nödgats ingripa för att förmå sysslomännen att påskynda konkursers utredning och äfven lyckats häri, stundom utan att någon särskild åtgärd af rätten kommit att erfordras. Om man nu toge bort denna institution, så skulle vi komma tillbaka till samma tillstånd, som förefans, innan 1862 års konkurslag började tillämpas, då, såsom här redan blifvit påpekadt, det icke allenast rätt ofta inträffade, att konkurssakers utredning dröjde öfver höfvan länge, utan till och med hände, att konkurssaker aldrig någonsin blefvo utredda. Jag skulle kunna anföra exempel på konkurser, före 1862 tillkomna nemligen, som aldrig afslutats. Det är väl sant, att en enskild fordringsegare skulle kunna vidtaga åtgärder mot tredskande sysslomän, men detta skulle säkerligen för den missnöjde fordringsegaren åstadkomma så mycket trassel och besvär, att det nog icke hände mer än en gång att han vidtog en sådan åtgärd, äfven om han blefve nog olycklig att ofta få med tredskande sysslomän att göra. Det har också blifvit påpekadt, att det står i borgenärernas magt att sjelfva utse pålitliga och dugliga sysslomän. Ja, detta är visserligen sant, men då man vet, huru det i allmänhet brukar tillgå vid val af gode män och sysslomän, så tror jag, att man tryggt kan påstå, att sjelfva sättet för sysslomännens väljande icke just medför någon garanti i detta afseende.

Institutionen rättens ombudsman är någonting i hela vår konkurslag så ingripande, att det icke är möjligt att borttaga den utan att konkurslagen på samma gång helt och hållet omarbetades. Det vore icke nog att, såsom det i någon af motionerna säges, endast göra några deraf föranledda ändringar. Det torde vara obestridligt, att konkurslagen, för att institutionen rätten ombudsman skulle kunna undvaras, behöfde hvila på en *helt annan grund* än den nuvarande. En ärad talare på stockholmsbänken har nyss framhållit flera särskilda skäl för hvad jag nu sist anförde, och jag vill ytterligare påpeka något, som ligger nära till hands. Det är, att det måste finnas någon, till hvilkens afgörande sådana frågor kunna hänskjutas, om hvilka borgenärerna stanna i olika mening, utan att i lagen föreskrifven röstöfvervigt vinnes. Icke kan man öfverlemna ett sådant bestämmande åt sysslomännen, ty dessa äro ju vanligen antingen sjelfva fordringsegare eller också ombud för sådana, och om man åter skulle lemna detta afgörande åt domstolen, så skulle ju deraf väljas just hvad man gern vill undvika, nemligen dröjsmål med konkursens afslutande. Enligt mitt förmenande är rättens ombudsman en välbehöfzig och nyttig mellan-

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)

länk emellan domstolen och sakegarne i konkursen — fordringsegarne och gäldenären — en länk, som man bör akta sig att nu åter afskaffa. Man skulle, såsom jag nyss nämnde, icke kunna upphäfva ifrågasvarande institution utan att konkurslagen komme att hvila på väsentligen andra grunder än nu. Jag har tänkt mig *ett* sätt, hvarpå det skulle kunna ske, och fastän det icke nu har något inflytande på saken, ber jag dock att i största korthet få redogöra därför. Det vore att man införde någon slags gemensam förvaltning för alla konkursbon inom hvarje särskild jurisdiktion. Eu sådan konkursrätt eller konkursförvaltning, eller hvad man ville kalla den, borde bestå af en lagfaren ordförande, utsedd af domstolen, och ett par ledamöter, valde i stad af stadsfullmäktige och på landet af landstinget. Af ledamöterna borde i stad åtminstone en vara köpman och på landet en vara landtbrukare. Till en sådan kollegial konkursförvaltning tror jag att man kunde öfverflytta från domstolen och domaren eller rättens ordförande allt hvad desse nu hafva att göra med konkurserna, utom allenast tvist rörande en persons försättande i konkurstillstånd, afdömandet af tvistiga fordringsanspråk samt pröfvandet af klander mot utdelningsförslag. Desse ledamöter borde icke vara aflönade, utan åtnjuta arfvode, utgående i viss procent af egendomens realisationsvärde, och de borde stå i ansvar såsom för tjenstefel, derest de visade försumlighet eller vållade dröjsmål med konkursmålens utredning. På något sådant genomgripande sätt tror jag att man behöfde ändra lagen, om man skulle kunna afskaffa institutionen rättens ombudsman.

Likason en föregående talare tror jag också — och jag icke blott tror det, utan jag kan med anledning af motionären herr Ekeborghs yttrande säga med bestämdhet — att det hufvudsakligen är det stadgade sättet för rättens ombudsmans aflönande, att han nemligen eger att med sysslomännen dela arfvodet, och i allmänhet taga en tredjedel deraf, som vållat den väsentligaste delen af klandret mot hela institutionen. Men detta är ju en sak, som kan och bör ändras särskildt för sig, och den frågan kommer ju till behandling under nästa punkt. Säkerligen hafva också de dåliga tiderna, som man nu så länge dragits med, och den mängd konkurser, som derigenom inträffat, varit en verksam orsak till klandret mot rättens ombudsman, då man sett, att de inkomster, som innehafvarne af dessa befattningar uppburit, tilltagit i allt högre och högre grad. Tidigare var förhållandet icke så. Jag vet, att under flera på hvarandra följande år i början af 1870-talet den person, som var rättens ombudsman i alla konkurser i Malmö, icke hade 1,000 kronor årligen i inkomst deraf. Då förmärktes icke heller något klander.

Herr talman! På grund af hvad jag nu tagit mig friheten yttra och med åberopande af de skäl, utskottet anfört, ber jag få yrka bifall till utskottets hemställan i första punkten.

Herr Olsson i Frösvi: Under den tid af snart 30 år, som den nya konkurslagen varit gällande, torde man hafva haft tillräcklig erfarenhet om, att institutionen rättens ombudsman icke alls är lämplig. Om något ansvar vore förenadt med denna syssla, kunde

man ändå möjligen hafva någon nytta för de stora kapital, som institutionen kostar. Hvad som också är ett stort fel är, att rättens ombudsman tillsättes af ordföranden i rätten. Man borde kunna få antaga, att, då rättens ordförande tillsätter ombudsmannen, denne sistnämnde bör ega de kvalifikationer, som han behöfver. Men det händer ofta, att ordföranden tillsätter en af sina notarier eller skrivarebiträden, och för min del kan jag icke inse, att en sådan kan hafva de kunskaper, som han borde hafva, utan då ligger det nära till hands att tänka, att notarien blott lyfter arfvodet; om hela arfvodet sedan blir hans, det kan vara tu tal om. Jag tycker, att det är ganska riskabelt att hafva så stäldt, och jag anser därför, att äfven kreditörerna borde hafva någon talan vid tillsättande af rättens ombudsman.

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

Jag yrkar afslag å utskottets förslag och bifall till reservanternas.

Herr Nilsson i Kägglå: Lagutskottet har i denna fråga som i andra varit sin vana troget, och därför har det återopat hvad de komiterade, som utarbetade 1859 års förslag till konkurslag, i förevarande ämne yttrat. Men jag hemställer till lagutskottets ledamöter och till dem, som här förordat utskottets förslag, huruvida de förväntningar i afseende å rättens ombudsmans-institutionen, som desse komiterade uttalade, blifvit uppfyllda. Långt derifrån. Erfarenheten har visat alldeles motsatsen. Förr i tiden kunde det hända, att man fick någon utdelning i en konkurs, men nu ser man sällan eller aldrig till någon sådan, och blir det någon utdelning, skulle det vara i en konkurs med stora tillgångar. Jag hade i julas tillfälle att iakttaga en konkurs, der tillgångarna voro 1,800 kronor, men der omkostnaderna gingo till 2,100 kronor. Der blef således en brist i massan på 300 kronor.

Nu har en talare på stockholmsbanken sagt, att allmänheten skulle blifva lidande, om institutionen rättens ombudsman borttoges. Ja, väl på det sättet då, att man möjligen skulle kunna få någon utdelning i konkurser. Jag skulle icke säga något, om lagutskottet föreslagit, att borgenärerna skulle ega rättighet att välja ombudsmannen. Men såsom det nu är, bryr sig icke domstolen eller rättens ombudsman om, huruvida det blir någon utdelning. De hitta på alla möjliga äfventyr för att åstadkomma sammanträden, företaga resor o. s. v., och då en gång utdelningsförslaget skall granskas, framläggas räkningar i oändlighet, så att det blir ingenting att taga för dem, som släppt till fiolerna.

Samme talare har äfven sagt, att man icke skulle kunna åstadkomma tvångsackord, om rättens ombudsmans-institutionen borttoges. Jag har en annan erfarenhet, och det är den, att rättens ombudsman vanligen motarbetar ackorden, då sysslomännen deremot göra allt hvad de kunna för att åvägbringa sådana. Min grannlagenhet förbjuder mig att uppräknå åtskilliga omständigheter, som jag känner till, men ett faktum är, att förr eller senare denna institution kommer att afskaffas, och jag skulle därför önska, att juristerna lade bort litet af sina spetsfundigheter, som de använda för att motarbeta detta mål.

Jag yrkar bifall till reservanternas förslag.

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

Herr Waldenström från Visby: Jag har ingen praktisk erfarenhet i konkursförfarandet före den nu gällande konkurslagen. Men af de förhandlingar, som föregingo denna lags antagande, framgår ovedersägligen, att en bitter klagan allmänt rådde öfver en ytterst långsam utredning af konkurser och kanske ännu mera öfver svårigheten att kunna tillhålla försufliga sysslomän att fullgöra sina skyldigheter. Borgenärerna kunde visserligen genom rättegång söka vinna rättelse härutinnan, men, såsom utskottet säger, ingen ville anhängiggöra en rättegång, der besväret, omkostnaderna och obehaget vanligen voro säkra, vinsten deremot tvifvelaktig. Derfor blef det vanligen ingen rättegång utaf, utan det fick gå som det kunde. Hufvudsakligen för att åstadkomma ett fullt verksamt korrektiv emot sysslomännens senfärdighet, försuflighet och egennyttia, var det som institutionen rättens ombudsman inrättades, och ingen, som är tillräckligt förtrogen med konkursmål, kan neka till, att denna institution medfört högst väsentligt gagn i fråga om säker förvaltning och skyndsam utredning.

Nu vilja motionärerna, att vi skola gå tillbaka till det gamla. Men hvilka garantier vill man bjuda för, att man då icke också kommer tillbaka till det gamla oefferrättlighetstillståndet? Herr Ekeborgh hänvisar till 44 § konkurslagen, som säger, att borgenärerna kunna gifva sysslomännen föreskrifter, hvarefter de hafva att i förvaltningen rätta sig, samt att borgenärerna kunna utse särskilda personer, inför hvilka sysslomännen skola redovisa. Ja, det är sant. Men hafva borgenärerna hittills begagnat sig af denna rätt? Jag har sysslat med domarevärf i 20 år, men aldrig erfarit, att de gjort det, och det är icke heller sannolikt, att de skola göra det hädanefter, om rättens ombudsmans-institutionen afskaffas. Om borgenärerna till sysslomän välja personer, för hvilka de hafva förtroende, anse de öfverflödigt att lemna dem föreskrifter rörande förvaltningen eller att utse särskilda personer, inför hvilka sysslomännen skola redovisa. Många afhållas äfven från sådana åtgärders vidtagande därför att de uppfattas såsom bevis på misstroende. Falla åter valet på personer, för hvilka en del af borgenärerna icke har fullt förtroende, och desse borgenärer yrka, att särskilda personer skola utses, inför hvilka sysslomännen skola redovisa, så torde i de flesta fall åtminstone komma att inträffa, att dessa borgenärer öfverröstas af dem, som utsett sysslomännen, och hvilka i förvaltningsfrågor vanligen hafva öfvervigt. För öfrigt, om föreskrifter till efterrättelse vid förvaltningen lemnas sysslomännen, eller särskilda personer utses, inför hvilka sysslomännen skola vid påfordran redovisa, men sysslomännen underlåta att ställa sig de gifna föreskrifterna till efterrättelse eller vägra att lemna fordrad redovisning, så finnes, om ombudsmans-institutionen borttages, ingen, som har till åliggande att tillse att rättelse vinnes. Omsorgen härom hvilas då på borgenärerna, men som erfarenheten visat, vilja desse icke underkasta sig dermed förenade besvär och kostnader, och sysslomännen få då saklöst trotsa borgenärernas beslut.

Herr August Peterson i Hasselstad och många med honom hafva menat, att det icke skulle behövas någon annan kontroll än borgenärernas, då det alltid låge i deras intresse att till sysslomän utse duglige

personer, som vore vana vid affärer och rättegångars utförande. Erfarenheten jäfvar dock detta antagande, ty det är visst, att egenyttnan ofta drifver sitt spel vid utseendet af sysslomän. Det är mycket vanligt, att en oprioriterad borgenär, som har förlorat mer än andra på gäldenären i en konkurs, genom vänner och bekanta skaffar sig fullmagter, så att han bestämmer valets utgång och låter utse sig sjelf till syssloman, för att genom arvodet i någon mån minska sin förlust, men det är långt ifrån sagdt, att denne person har vana vid affärer och rättegångars utförande eller eljest är lämplig till syssloman. Herr Andersson i Nöbbelöf förutsätter i sin motion, att odugliga sysslomän kunna utses, och finner ett korrektiv häremot i konkurslagens föreskrift, att rätten eller domaren eger att vid val af gode män utse en eller flere skicklige och vederhäftige män att jemte godemännen deltaga i konkursboets förvaltning, men härvid vill jag erinra, att denna magt eger rätten eller domaren endast i fråga om gode männen, icke sysslomännen, och det är just mot sysslomännens senfärdighet, försumlighet och egenyttna, som ett korrektiv mången gång behöfves. Herr Andersson yttrade nyss, då han hade ordet, att borgenärerna, om de hafva något att anmärka mot gode männen eller sysslomännen, kunna anmäla detta hos rätten lika väl som hos rättens ombudsman. Det är visserligen sant; men hvem skall sedan utföra deras talan inför rätten? Enligt nu gällande föreskrifter är det rättens ombudsman, men enligt motionärernas förslag är det borgenärerna sjelfva, som skola göra det. Då vet man, huru det kommer att gå. Ingen vill underkasta sig besväret och obehaget, utan förr får det vara. Herr Hörnfeldt sade, att rättens ombudsman understundom hindrade en skyndsam afslutning af konkurs, och anförde, såsom bevis derpå, att, ifall sysslomännen ville hafva ett sammanträde med borgenärerna utlyst till viss tid, men ombudsmannen vore af en eller annan orsak förhindrad att på denna tid hålla sammanträdet, skada kunde för borgenärerna uppkomma. I detta afseende har herr Hörnfeldt tvifvelsutän förbisett att enligt 58 § konkurslagen godemän och sysslomän ega att sjelfve kalla borgenärerna till sammanträden rörande förvaltningsfrågor. Jag tviflar på, att några bevis kunna framläggas för det nämnda påståendet.

Vidare yttrade herr Hörnfeldt, att han aldrig funnit, att rättens ombudsman befordrade en skyndsammare konkursutredning. Jag vill härvid erinra, att ombudsmannens förnämsta uppgift är att vaka deröfver, att sysslomannen fullgör sina skyldigheter, samt att till kontroll på ombudsmannen lagen stadgar, att han ärligen skall redovisa inför rätten för de uppdrag han fått. Finnes vid granskningen af denna redovisning, att afslutningen af någon konkurs fördröjts utöfver dertill i allmänhet nödig tid, så affordras ombudsmannen förklaring öfver anledningen dertill. Är denna förklaring icke nöjaktig, riskerar ombudsmannen i värsta fall afsättning och i alla händelser en tillrättavisning. För sådant vill emellertid ingen ordentlig man utsätta sig, och till undvikande deraf tvingas ombudsmannen att hålla hand öfver, att sysslomännen fullgöra sina skyldigheter, hvilket åter har till följd, att konkurserna skyndsammare än eljest blefve fallet utredas och af-

Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)

slutas. Äfven jag tror, att orsaken till det missnöje, som onekligen råder med ombudsmannainstitutionen, är att söka deri, att den är alltför dyr. Men bör man då icke försöka undanröjda orsaken till missnöjet, innan man kastar hela institutionen öfver bord? Rättens ombudsmans arfvode kan och bör betydligt nedsättas. Hans arbete kan icke jemföras med sysslomännens, och det är derföre olämpligt, att han skall ensam uppbära en tredjedel af arfvodet och derigenom få lika mycket som hvardera sysslomannen eller till och med mera, om desse äro flera än två. Enligt min mening borde ombudsmannarfvodet bestämmas alldeles särskildt och utan sammanblandning med sysslomännens, och då tror jag icke, att arfvodet kommer att af borgenärerna bestämmas för högt. I öfrigt ber jag få instämma i det yttrande, herr Billing afgifvit, och yrkar bifall till utskottets förslag i den föredragna punkten.

Herr Månsson: Herr talman! Jag skall gifva de talare rätt, som här framhållit den omständigheten, att arfvodet till rättens ombudsman är det, som framkallat klander af och missnöje med sjelfva institutionen. Ty de arfvoden, som nu af rättens ombudsman uppbäras, och de inkomster, som många personer nu draga af denna befattning, äro i sanning icke rimliga. Kunde, såsom den näst föregående talaren yttrade, arfvodet till rättens ombudsman utan sammanblandning med arfvodet till sysslomännen bestämmas särskildt och i ett skäligt förhållande till det af honom utförda arbetet, vore dermed mycket vunnet.

De skäl, utskottet använt för sin afstyrkande hemställan, hvilka skäl äro desamma, som anfördes af de komiterade, hvilka utarbetade 1859 års förslag till ny konkurslag, kunna icke nu gälla så mycket som då — för nära 30 år sedan — och det är många omständigheter som göra, att icke nu, i samma grad som då, behofvet af rättens ombudsman är gällande. Enligt min uppfattning och så vida jag kunnat följa med konkursärendenas behandling, är hans egentliga göra att föra protokoll vid borgenärernas sammanträden. Men förandet af dessa protokoll och handhafvandet af hans öfriga göromål i konkursen kunde nu för tiden lika väl anförtros åt godemännen och sysslomännen, liksom jag icke tror det skulle möta någon svårighet att i hvarje särskildt fall bland borgenärerna finna en person, som med intresse för dylika ärendens behandling skulle förena skicklighet att föra protokollet och i öfrigt väl fylla rättens ombudsmans plats.

De skäl, som under diskussionen framhållits för bibehållandet af institutionen rättens ombudsman, sådan den nu är, synas mig vara mycket svaga. Man har sagt, att sysslomännen skola för hvarje månad till rättens ombudsman lemna redogörelse för konkursboets förvaltning. Men på grund af den kännedom, jag eger om, huru det härmed tillgår i verkligheten, kan jag upplysa, att rättens ombudsman i de flesta fall icke fordrar en sådan redogörelse, utan, äfven i de fall, der det verkligen kunde vara skäl att tillhålla sysslomännen att bättre fylla sin pligt, låter saken passera. Enligt min tanke har således detta skäl ingen betydelse. Vidare skulle, enligt hvad man sagt, det åligga

rättens ombudsman att, derest borgenärerna vid något sammanträde icke kunde blifva eniga om beslutet, medla emellan dem. Det är möjligt, att så någon gång händt. Men lika bra som han gör det, kunde det göras af mången annan, som fordringsegarne hade dertill utsett. Vidare har man anfört, att rättens ombudsman skulle vara en nyttig mellanlänk emellan sysslomännen och borgenärerna. Äfven dertill torde han ytterst sällan användas, derför att resor och andra omkostnader göra hans biträde i sådan egenskap alltför dyrt. Man har än vidare sagt, att dessa ogynsamma omdömen om rättens ombudsman framträdt på senare tider, derför att konkursernas antal tilltagit och förvaltningsarfvodena blifvit större än förut. Det är alldeles riktigt. Konkurserna hafva blifvit allt flere och arfvodena hafva också vuxit till en oskäligh höjd; och ju längre detta fortgår på samma sätt, ju rikligare inkomsterna inflyta för rättens ombudsman, desto större skall också oviljan mot denna institution blifva.

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

För öfrigt anser jag, att, derest institutionen rättens ombudsman vore borttagen och således konkursboet besparadt den tredjedel af förvaltningsarfvodet, som nu tillfaller ombudsmannen, det för borgenärerna skulle vara i de flesta fall möjligt att nedbringa beloppet af de öfriga två tredjedelarne, som tillkomma gode männen och sysslomännen. Borgenärerna, som nu hafva att bekämpa tre personer, hvilka hafva intresse af att uppdrifva arfvodet, skulle nemligen lättare kunna bekämpa två än tre. Ansåge borgenärerna det nödigt, kunde de ju också i sådant fall inom sig utse en eller ett par personer med uppdrag att öfvervaka sysslomännens förvaltning, och det skulle säkerligen icke möta svårigheter, åtminstone icke i min hemort, att finna personer, hvilka skulle besitta sådana egenskaper, att de kunde vid förefallande tvister mellan borgenärerna och sysslomännen vara till väsentlig nytta. Kunde man få konkursförvaltningen ordnad på detta sätt, skulle den blifva både mera praktisk och gagneligare för de mindre fordringsegarne, än den nu är. Ty aldrig har det, så vidt jag vet, händt, att rättens ombudsman anmält något klander inför rätten öfver sysslomännens åtgöranden, och i intet annat fall är hanskyldig att å borgenärernas vägnar uppträda inför rätten, än då han sjelf der framställt klander mot sysslomännen eller gode männen. Huru jag således än ser saken kan jag icke finna annat, än att institutionen rättens ombudsman kan borttagas, och att konkursboet utan honom skulle skötas billigare och med lika godt, om ej bättre resultat för borgenärerna.

På dessa skäl och då utskottets förslag under punkten 2 icke kan föranleda förbättring i fråga om kostnaderna för konkursbos förvaltning, samt nu icke föreligger till behandling något sådant förslag, som det af herr Waldenström nyss framkastade, anhåller jag, herr talman, om bifall till reservanternas förslag och afslag å utskottets hemställan i den föredragna punkten.

Herr Widström: Herr talman, mine herrar! Det är mycket antagligt, att ombudsmannainstitutionen icke motsvarar allt, hvad man afsåg med den samma, då den infördes i 1862 års konkurs-

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

lag. Men den omständigheten tror jag icke vara ett tillräckligt skäl i och för sig att afskaffa denna institution.

Tänker man på en sådan åtgärd, måste man göra sig reda för förhållandena, sådana de voro, då denna institution infördes. Det har redan förut blifvit påpekadt, att en väsentlig anledning till att ombudsmansinstitutionen infördes, var den omständigheten, att man ville hafva en kontroll på sysslomännens förvaltning, i syfte att konkurserna måtte skyndsammare och tidigare avslutas, än hvad förut egt rum. Det har heller icke förnekats af dem, som yttrat sig mot denna institution, att efter tillämpningen af 1862 års konkurslag konkurserna verkligen avslutats tidigare och mera regelbundet än förut, och jag tror, att man på goda skäl är berättigad att antaga, att denna fördelaktiga verkan berott åtminstone till någon del på den nyinförda institutionen. Men det finnes äfven andra omständigheter, som böra tagas i betraktande. Enligt 1830 års konkurslag var hela konkursbehandlingen förlagd till domstolarne, häradsrätt, rådstufvurätt eller hofrätt. Det var för att förflytta någon del af konkursförfarandet från domstolarne, som rättens ombudsman blef ett slags ombud för rätten, med uppdrag att handlägga vissa angelägenheter, som förut handlagts inför domstolarne — angelägenheter af största vikt, såsom att vid sammanträde med borgenärerne föredraga gjorda anmärkningar emot bevakningar och söka förlika parterna. Detta har han att verkställa vid det sammanträde, som omnämnes i 74 § konkurslagen. Och vid detta sammanträde förlikas i regeln en mängd tvistefrågor just genom rättens ombudsmans försorg, hvilken såsom opartisk är i tillfälle att egna sig åt dessa angelägenheter. En sådan befattning skulle icke sysslomännen lämpligen kunna utöfva, såsom här har sagts, ty sysslomännen äro ofta sjelfva fordringsegare, mot hvilkas bevakningar anmärkningar blifvit gjorda, och ofta hafva äfven sysslomännen framställt anmärkningar mot andra personers fordringar. Komme det då i fråga att medla mellan stridiga parter, kunna således icke sysslomännen, såsom sjelfva parter, göra det. Då är det af största vikt att hafva rättens ombudsmans biträde.

Ett annat fall, hvilket redan är antydt, der hans befattning är af stort värde, är vid handläggning af ackordsfrågor, hvilka ej förekomma förr än efter antagandet af 1862 års konkurslag, och just i dessa frågor kan en medlande länk väl behövas mellan de olika intressena. Icke heller i detta fall kunde han ersättas derigenom, att sysslomännen finge detta bestyr, ty desse äro parter, som hafva att mot gäldenären bevaka sina intressen. Dessutom har ombudsmannen i förvaltningsfrågor ett slags afgörande rätt i sådana fall, der icke enligt stadgad beräkning en nöjaktig och af lagen erkänd pluralitet har åstadkommit.

Vid sådana förhållanden tror jag det vara mycket vanskligt och faktiskt omöjligt att ur nuvarande konkurslag utbryta rättens ombudsmannainstitutionen. Man skulle då få en lucka, som icke kunde fyllas utan en fullständig omarbetning af lagen, hvarom dock förslag icke nu föreligger.

Här har också egentligen såsom skäl framhållits kostnaden för rättens ombudsman, men denna sak har icke det ringaste att göra med sjelfva institutionens befogenhet och gagn i afseende på konkurrens utredning och förvaltning. För öfrigt är det en omständighet, som tillkommer borgenärerna att reglera, då de bestämma arfvodet. Här hafva fäلتs skarpa ord och man har frågat om denna institution verkligen gjort någon nytta, men i sådana fall tror jag det varit någon särskild ombudsman, som varit mindre påpasslig. Å andra sidan har det nog äfven funnits *sysslomän*, som varit mycket försumliga och icke gjort hvad de skolat. Men icke är det därför skäl säga, att hela sysslomannainstitutionen bör borttagas ur konkurslagen, ty det är ju tydligt att den gör nytta.

*Angående
upphäfvande
af institutio-
nen rättens
ombudsman.
(Forts.)*

På dessa skäl vill jag för min del yrka bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Herr Lilienberg: Herr talman! En talare på kalmarbänken behagade i sitt anförande begagna sig af uttryck, som visserligen icke äro af den beskaffenhet, att jag anser mig böra anmoda talmannen att kalla honom till ordningen, men ändå icke äro lämpliga, och jag vill bedja, att han för framtiden måtte undvika sådana.

I sjelfva saken har jag intet att anföra, utan förenar mig med dem, som yrkat bifall till utskottets förslag.

Öfverläggningen var slutad. Herr talmannen gaf, enligt de gjorda yrkandena proposition dels på bifall till utskottets hemställan och dels på afslag å densamma och bifall i stället till herrar Smedbergs med fleres vid punkten fogade reservation; och förklarade herr talmannen sig anse röstöfvervigt förefinnas för den senare meningen. Då votering emellertid begärdes, skedde nu uppsättning, justering och anslag af en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren, med afslag å lagutskottets hemställan i 1:sta punkten af utlåtandet n:o 22, bifaller den vid samma punkt fogade, af herr Smedberg med flera afgifna reservation, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit utskottets omförmälda hemställan.

Omröstningen visade 122 ja mot 45 nej; hvadan kammaren beslutat i enlighet med ja-propositionens innehåll.

Punkten 2.

*Angående
ändring i lag-
stiftningen
om arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*

I denna punkt hemställde utskottet, med anledning af en inom Första Kammaren af herr *Joh. Boström* i ämnet väckt motion (n:o 24), att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring i gällande konkurslag i syfte att medelst bestämda föreskrifter i afseende å arvodet för konkursbos förvaltning förekomma att samma arfvode kan uppdrivas till oskäligt belopp.

Efter uppläsande häraf anförde:

Herr *Ahlström*: Som jag redan under diskussionen om förslagets första punkt lät påskina, ehuru jag icke då ville ingå på behandling af denna fråga, anser äfven jag, att det arfvode, rättens ombudsman i allmänhet åtnjuter, är för högt, och jag har därför ingenting emot, att en skrifvelse från Riksdagen afgår till Kongl. Maj:t, i syfte att reglera de nuvarande förhållandena rörande denna sak. Men i likhet med reservanterna herrar *Huss* och *Liljesköld* anser jag icke att, såsom utskottet säger, den af herr *Boström* afgifna motionen anvisar den riktning, hvori frågans lösning bör gå, eller att arvodet bör utgå i förhållande till storleken af försäljningssumman för konkursboets egendom. I stället för att med andra ord upprepa hvad nämnde reservanter anfört i detta afseende, vill jag uppläsa en de af reservationen. Det heter deri: "Det mått af omtanke och arbete, som för konkursförvaltningen tages i anspråk, är ej beroende allenast af det större eller mindre värdet utaf konkursboets tillgångar, utan jemväl af flera andra faktorer, såsom tillgångarnes beskaffenhet, antalet bevakade fordringar, dessas mer eller mindre tvistiga beskaffenhet m. m.; och kan förty förvaltningen af ett konkursbo med betydliga tillgångar kräva ringa kunskap och arbete, under det att utredningen af ett konkursbo med vida mindre tillgångar tager i anspråk mycken möda och insigt. Vid sådant förhållande synes en på den af bemälda motionär angifna grund byggd lagstiftning å ena sidan ej blifva egnad att afhjelpa öfverklagade missförhållandena, men å andra sidan kunna föranleda till att arfvode för förvaltning af konkursbo understundom skulle komma att utgå med mindre belopp än skäligt vore; och torde blotta möjligheten häraf kunna framkalla svårighet att för konkursförvaltningen erhålla fullt tjenliga personer."

Till detta ber jag vidare få foga, att, om en fordringsegare anser beloppet af de till arfvode för konkursboets förvaltning afsedda medel vara för högt, så har ju konkurslagen anvisat honom den utvägen att anföra klagomål hos domstolen, och denna klagan medför ej, såsom förhållandet är med klagan öfver sättet för konkursboets förvaltning, för honom något synnerligt stort besvär. Endast en enkel anmälan är tillräcklig, och domstolen, som har tillgång till konkursakten och derifrån kan hemta alla nödiga upplysningar för frågans bedömande, är i tillfälle att bestämma, om beloppet är skäligt eller icke. Det har flere gånger inträffat, att sådana klagomål inkommit till den domstol,

deri jag är ordförande, och äfven händt, att de beviljade arfvodena blifvit nedsatta. Om nu emellertid arfvodet skulle bestämmas till en viss procent, så borde åtminstone denna procent beräknas att utgå af *alla* tillgångarnes realisationsvärde. Herr Boström tyckes hafva förbiset utestående fordringar. Den procent han föreslår är dessutom allt för låg. Man behöfver blott, för att finna detta, jemföra dessa arfvoden med dem, som erhållas för försäljning af lös egendom och indrifning af försäljningssumman derför, hvilka arfvoden vanligen beräknas till 6 procent, men stundom, efter hvad jag hört, på landet kunna uppgå till 10 à 12 procent.

Utskottet nämner äfven andra utvägar, som kunna anlitas till detta missförhållandes afhjelpande, utöfver den, som innefattas i herr Boströms motion, och framhåller dervid i första rummet, att arfvodet borde bestämmas särskildt för sysslomännen och särskildt för rättens ombudsman. Detta särskiljande kunde nog kanske vara nyttigt, men jag anser, att denna utväg icke bör tillgripas, emedan det, enligt min åsigt, icke är lämpligt, att borgenärerna bestämma arfvodet åt rättens ombudsman. Detta synes mig nemligen icke öfverensstämma med den sjelfständiga och opartiska ställning, han bör intaga gent emot dem. Ett annat sätt, säger utskottet, vore, att rätten i hvarje särskildt fall pröfvade borgenärernes beslut om arfvodet, men icke heller detta förslag tilltalar mig. Det sätt att ordna denna angelägenhet, som ligger närmast till hands, vore att minska den andel i det bestämda arfvodet, som rättens ombudsman nu enligt lag har rätt att uppbära. Men om detta sätt också vore det enklaste, så vore det dock icke tillika det bästa, utan lämpligast skulle efter min mening vara, att domstolen på framställning af rättens ombudsman före konkursens afslutande bestämde, huru stor del af de till arfvoden beviljade medlen skulle tillfalla rättens ombudsman. Rätten vore då i tillfälle både att bedöma den möda och omtanke, hvarje särskild konkurs fordrat af rättens ombudsman, och att med afseende på det belopp, borgenärerna för boets förvaltning i sin helhet bestämt, afgöra, huru stor del deraf, som borde tillkomma rättens ombudsman. Jag har velat nämna detta sätt att lösa frågan, för att det skulle blifva känt och taget i öfvervägande, för den händelse ärendet kommer att behandlas hos Kongl. Maj:t. Jag har emellertid, såsom jag förut nämnt, icke något emot, att en skrifvelse i ämnet aflåtes till Kongl. Maj:t, fastän jag icke kan godkänna någon af de vägar, på hvilka utskottet ansett, att frågan lämpligen skulle kunna lösas.

Herr Berg från Eksjö: Herr talman! Med motionären öfverensstämmer jag fullkomligt beträffande det syfte, som ligger till grund för hans motion. Det är nemligen både känt och erkänt — och detta är en sorglig sanning, att konkursarfvodena, i synnerhet under de sista åren, uppdrifvits till så oskäligt höga belopp, att man rent af kan benämna detta ett ofog. Om kammarens majoritet vid den föregående punktens behandling vände sig mot det oskäligt höga arfvode, rättens ombudsman i allmänhet åtnjuter, och uti en sådan anmärkning instämmer äfven jag, så vill jag emellertid nu rigta mitt klander

*Ängående
ändring i lag-
stiftningen
om arvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.
(Forts.)*

Angående
ändring i lag-
stiftningen
om arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.
(Forts.)

mot de oskäligen arfvoden, konkursförvaltningen i sin helhet ofta plägar betinga. Den första åtgärd i en konkurs, som betingar arfvode, är upprättandet af bouppteckning i det fall, att sådan icke blifvit af gäldenären inlemnad, och redan här börja de oskäligen anspråken att visa sig. Man har sett bouppteckningar, som betalats med 1,000 kronor, oaktadt de på några få dagar uppgjorts af en eller två personer. Ja, man har till och med hört talas om bouppteckningar, för hvilkas uppgörande betalats 10,000 kronor och derutöfver. Dessa stora anspråk på betalning fortsattes sedan under hela konkursens fortgång och göra sig sålunda äfven gällande vid förvaltningsarfvodenas bestämmande. Det gäller här i allmänhet utfattiga bon, bon, i hvilka gäldenären icke kan med sina tillgångar förnöja borgenärerne. Man tycker väl då, att det borde vara en ur alla synpunkter riktig sak att göra förvaltningsarfvodena så billiga som möjligt, och icke tvärt om, såsom det nu sker. De personer, som utgöra konkursförvaltningen, åtnöjas icke med att taga en god och riklig betalning för sitt arbete, utan ibland gäller det rent af att göra en affär på en persons irakade obestånd; och det händer till och med, att gode män och sysslomän skapa sig en liten förmögenhet på sina arfvoden. Detta måste ju vara förkastligt icke allenast från borgenärernas ståndpunkt, då desse oftast icke utfå mer än en obetydlig del af sina fordringar, utan äfven från gäldenärens synpunkt, ty man kan tänka sig, huru plågsamt det skall vara för den, som är ur stånd att betala sina skulder, att se sina till borgenärerna öfverlemnade tillgångar användas på sådant sätt. Detta är ett ofog, som bör stärfjas. Då det korrektiv, som nu finnes mot ett sådant oskäligt uppdrifvande af förvaltningsarfvodet, är overksam, bör det ändras. I detta hänseende kan jag konstatera att i de orter, der jag under de sistförflutna tjugo åren haft min verksamhet och der konkursernas antal dessvärre icke varit obetydligt, icke, såvidt jag kan erinra mig, under nämnda tidrymd förekommit i mer än ett enda fall, då förvaltningsarfvodet öfverklagats hos domstolen. Emellertid kan jag icke instämma uti motionärens förslag af det skäl, som af reservanterna framhållits, nemligen, att förvaltningen af ett konkursbo med betydliga tillgångar kan kräfvä ringa kunskap och arbete, under det att utredningen af ett konkursbo med vida mindre tillgångar kan taga i anspråk mycken möda och insigt. Jag skall i det fallet anföra ett exempel. Man tänke sig ett urarfva konkursbo, hvars hela tillgång ligger i en lifassurans. Då hafva ju sysslomännen endast att uppbära lifassuransbeloppet och utdela detsamma. Detta förorsakar ju mycket mindre möda, än om för boets utredning erfordras rättegångar, inkasseringar, värderingar och realisering af boets tillgångar. Jag tror sålunda, att det icke vore lämpligt att bestämma något fixt belopp för förvaltningsarfvodet i hvarje konkurs. Möjligen skulle man dock kunna bestämma ett *maximum*, utöfver hvilket detsamma ej finge utgå.

I fråga om sättet för förvaltningsarfvodenas bestämmande skiljer jag mig från herr Ahlström, som, om jag rätt fattade hans anförande, vill lägga detta uteslutande i domstolens händer. Jag anser nemligen, att lämpligaste sättet vore, att borgenärerna fattade beslut om arfvo-

dena, men att i hvarje fall detta deras beslut skulle underställas domstolens pröfning; hvarförinnan det borde stå en borgenär fritt att, utan att behöfva anföra besvär, endast genom en enkel anmälan hos konkursdomstolen framhålla, att enligt hans åsigt förvaltningsarfvodena vore för högt beräknade.

Särskildt ber jag få påpeka, att rättens ombudsmans besvär i en konkurs oftast icke står i något direkt förhållande till boets tillgångar. Det lärer väl i de flesta fall få anses vara gifvet.

Under förutsättning således att kammaren med den skrifvelse, som här är i fråga, icke har för afsigt att uttala den mening, att vägen för undanrödjande af de påpekade missförhållandena ovilkorligen skall vara just densamma, som herr Boström föreslagit, utan endast att an hålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade bestämmelser uti ifrågavarande hänseende, i syfte att förekomma förvaltningsarfvodets i konkurs oskäliga uppdrifvande, instämmer jag i utskottets förslag. Jag föreställer mig, att möjligen i den proposition, som med anledning här af kan komma till Riksdagen, regeringen tager hänsyn till förvaltningsarfvodet i sin helhet, så väl det som utgår till gode män och sysslomän, som äfven det till rättens ombudsman.

Herr Petersson i Eksebo: Jag har egentligen ingenting att invända mot att en sådan skrifvelse, som utskottet föreslagit, aflåtes till Kongl. Maj:t, men då denna skrifvelse, sedan kammaren fattat ett beslut sådant som den nyss gjort rörande första punkten, icke riktigt skulle passa i stycke med detta beslut, yrkar jag afslag å den föredragna punkten.

Herr Lilienberg: Jag har reserverat mig mot utskottets framställning i denna punkt och jag har inom utskottet uttalat den åsigt, att arfvodet till rättens ombudsman alltid borde pröfvas och bestämmas af rätten uppå framställning af sysslomännen och efter borgenärernas hörande. Jag tror att om detta blefve stadgadt, skulle den förnämsta orsaken till missnöjet med rätts-ombudsmannainstitutionen häfvas. För öfrigt hemställer jag, huru vida det kan vara lämpligt att kammaren beslutar en sådan skrifvelse som här föreslagits. Den är hållen i mycket sväfvande ordalag och ser man på motiveringen, äro der anförda skäl af olika beskaffenhet. Utskottet lägger likväl förnämsta vigten vid de i herr Boströms motion anförda, då utskottet säger att hans förslag anvisar den rigtning, hvori man för den föreliggande frågans lösning bör gå. Jag föreställer mig derför, att om en sådan skrifvelse blefve beslutad af Riksdagen och den skulle motiveras, denna motivering egentligen blefve de skäl, som herr Boström anför. Detta kan jag för min del icke finna riktigt af skäl, som föregående talare redan anför. Jag anser nemligen, att när Riksdagen skall skriva till Kongl. Maj:t och begära en lagförändring, så bör Riksdagen tydligt angifva den rigtning, hvori denna ändring bör gå. På grund här af och då det icke är möjligt att finna ett förslag till skrifvelse, som skulle kunna af utskottet sammanjemkas med detta förslag, som

*Angående
ändring i lag-
stiftningen
om arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*
(Forts.)

Angående
ändring i lag-
stiftningen
om arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.
(Forts.)

lagutskottet nu framställt, vill jag i likhet med den föregående talaren yrka afslag å utskottets framställning i denna punkt.

Herr *Widström* förenade sig med herr *Lilienberg*.

Herr *Lind*: Om det beslut, kammaren fattat i näst föregående punkt, äfven blifvit Riksdagens beslut, hade ju denna del af frågan af sig sjelf förfallit. Jag beklagar emellertid, att till följd af Första Kammarens beslut så icke blef förhållandet. Jag begärde ordet egentligen för att tillkännage orsaken, hvarför jag anmält mig såsom reservant i denna punkt. Det har skett på den grund, att jag inom utskottet yrkade, att rättens ombudsman blott skulle hafva ersättning efter sjette klassen i gällande resereglemente. När man nu skall tvingas hafva qvar institutionen rättens ombudsman, så synes det mig, att utskottet bort uttala sin åsigt om efter hvilken beräkning ersättning till denna bör utgå. Jag har blott velat anmärka detta, men för tillfället vill jag icke framställa något yrkande.

Herr *Wahlin*: Nu gällande lag tillåter borgenärer i konkurs att sjelfva bestämma beloppet af det arfvode, som skall utgå för konkursens utredning och förvaltning. Det har nu i borgenärernes intresse begärts en ändring i detta lagstadgande. Motionären har nemligen ansett, att den beslutanderätt uti ifrågavarande afseende, som enligt gällande lag tillkommer borgenärerna, blifvit använd till skada för dem sjelfva och att den förty borde dem frångas eller inskränkas. Borgenärerna skulle alltså behöfva skydd mot sina egna beslut; men då jag icke kan föreställa mig annat, än att borgenärerne, liksom andra fullmyndiga personer, ega både vilja och förmåga att sjelfva bevaka sina intressen och tillvarataga sin rätt, torde borgenärerna svårigen kunna vänta någon fördel af den ifrågasatta lagförändringen, som ju ovilkorligen förutsätter en förminskning af den beslutanderätt, som borgenärerna nu ega. Med åberopande häraf och med hänsyn jemväl till de skäl, som anförts af reservanterna inom lagutskottet, herrar *Huss* och *Liljesköld*, anhåller jag om afslag å så väl herr *Boströms* motion som utskottets hemställan.

Herr *Carl Ifvarsson*: Efter det beslut kammaren fattat i föregående punkt, kan jag icke se, att man skulle kunna antaga detta förslag oförändradt, ty det angår äfven frågan om arfvode åt rättens ombudsman, men kammaren har ju redan beslutat att afskaffa denna institution. Sjelfva klämman är visserligen sådan, att man möjligen skulle kunna antaga densamma, men motiveringen passar icke. Jag hemställer därför, huru vida icke kammaren bör återremittera förslaget, ty då får man under tiden officiellt veta Första Kammarens beslut och sedan kan denna kammare rätta sig efter omständigheterna. Jag yrkar återremiss.

Herr *Sandwall*: Jag ber att få instämma med herr *Ifvarsson*. Hvad som egentligen uppkallade mig var dock ett yttrande af herr

Wählin, nemligen att borgenärerne sjelfve äro de, som bestämma öfver de arfvoden, som skola tillkomma utredningsmännen i en konkurs. Detta är nog sant, men man känner också att somliga personer, till exempel köpmannaföreningarnas ombud, alltid i god tid skaffa sig en mängd fullmagter, så att de komma i besittning af högsta röstetalet. Det är således i sjelfva verket icke borgenärerne utan de personer, till hvilka de lemna sina fullmagter, som bestämma detta. Jag ser väl icke något skäl för borgenärerna att klaga deröfver, när de sjelfva lemnat bort sina fullmagter, men det går emellertid i allmänhet så till, att en enda person uppsamlar fullmagter i så riklig mängd, att han ensam afgör, huru stort arfvode han skall hafva för det han utreder konkursen. Är det rika konkursbon, så beräknas arfvodet efter procent, men äro tillgångarne mindre, bestämmas ofta beloppen så, att så mycket som fins stryker med. Det är således efter mitt förmenande nödvändigt att få några närmare bestämmelser i detta afseende, ehuru jag icke kan dela motionären herr Boströms åsigt, enär det skulle blifva mycket oegentligt, om man ginge efter hans uträkning. Då skulle till exempel ett bo med 40,000 kronors tillgång lemna ett arfvode af 400 kronor, medan arfvodet i ett konkursbo med 50,000 kronors tillgångar blott skulle uppgå till 250 kronor, men detta kan naturligtvis icke vara riktigt. Derfor anser jag det vara bäst att yrka återremiss och instämmer således med herr Ifvarsson.

*Angående
ändring i lag-
stiftningen
om arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.
(Forts.)*

Herr vice talmannen Sven Nilsson: För min del hade jag föreställt mig, att man skulle kunnat antaga detta skrifvelseförslag, sådant det är, oafsedt det beslut kammaren förut fattat, men det kan nog hända, att försigtigheten bjuder att taga någon tids uppskof, för att åstadkomma någon förändring i motiveringen, då den ej öfverensstämmer riktigt med kammarens nyss fattade beslut. Förslaget till beslut kan gerna tagas oförändradt, ty der är fråga om arfvode för konkursbos förvaltning i sin helhet, ehuru således äfven om dylikt arfvode åt rättens ombudsman. Men då kammaren i den föregående punkten beslutat, att rättens ombudsman skall afskaffas, fordras, för att kunna godkänna förslaget till beslut, att motiveringen i öfverensstämmelse med kammarens förra beslut ändras. Nu har emellertid Första Kam-maren redan antagit detta förslag oförändradt och då är det tydligt, att lagutskottet icke rätt gerna kan göra något annat än en samman-jemkning af motiveringen, som kan föranledas af det beslut, som denna kammare nyss fattat, eller en hemställan att Andra Kam-maren måtte fatta beslut i frågan. Och därför under hvilka förhållanden som helst skall jag för att vinna tid och få en ändring i motiveringen, som kan tillfredsställa denna kammare, förena mig uti herr Ifvarssons yrkande om återremiss.

Den erfarenhet, jag har om dessa förvaltningsarfvoden, är af samma beskaffenhet, som här i kammaren redan förut uttalats, och det är verkligen beklagligt, att, såsom det nu är ställt, man skall kunna upp-drifva arfvodena till så oskäligt höga belopp. Jag yttrade mig icke här i frågan angående ombudsmannainstitutionen, ehuru jag är öfver-tygad, att densamma åtminstone på landet kan undvaras. Nu har jag

*Angående
ändring i lag-
stiftningen
om arvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*

(Forts.)

hört af de flesta talare från städerna, att man der icke kan vara af med dem. Om så verkligen är förhållandet, borde man väl dock i alla fall på landsbygden, der man allmänt är öfverens om, att denna institution är öfverflödig, kunna slippa densamma. Jag får emellertid anhålla om återremiss.

Herr Lilienberg: Att anhålla om återremiss af denna fråga till lagutskottet var ock min första tanke, men jag kan icke nu inse, hvad som dermed skulle vinnas, ty frågan kommer ju genast tillbaka från utskottet med begäran, att kammaren måtte fatta sitt beslut. Jag kan icke heller förstå, att det skulle lända till skada för frågan, om kammaren nu afslog lagutskottets förslag, ty den kan ju då komma upp nästa år i bättre form. På dessa grunder vidhåller jag mitt yrkande.

Herr vice talmannen Sven Nilsson: Frågan är verkligen icke så oviktig, som den siste talaren påstått, ty nu veta vi, att Första Kammaren antagit detta förslag, men vi veta icke, hvad Första Kammaren kan göra en annan riksdag. Derfor är det min åsigt, att om denna kammare verkligen önskar ett nedbringande af konkurskostnaderna, man bör återremittera förslaget för åstadkommande af ändring i motiveringen, ty icke kan man nu på rak arm åstadkomma några sådana, och icke heller lär kammaren kunna gilla den motivering, som nu förefinnes. Sedan motiveringen blir ändrad, kan Andra Kammaren biträda Första Kammarens beslut, som således blir ett Riksdagens beslut, och om kamrarna stanna i olika beslut angående motiveringen, skulle lagutskottet kunna uppgöra ett sammanjemkningsförslag, som möjligen äfven skulle vinna bifall. Om sådan sammanjemkning ej kan vinnas, torde en skrifvelse i alla fall få aflåtas till Kongl. Maj:t i frågan. På dessa grunder kan en återremiss denna gång mer än väl försvaras.

Herr Berg från Eksjö: Jag ber att få återkalla mitt yrkande om bifall till denna punkt och i stället förena mig med de talare, som yrkat återremiss.

Herr Carl Ifvarsson: Jag skall bedja att få erinra, att om man icke kan vinna något annat med en återremiss, så har man fått tid att tänka på frågan, och om lagutskottet ej kan uppsätta ett förslag till motivering, så bör väl någon annan kunna göra det. Man har här hört flera jurister framställa anmärkningar mot förslaget och får väl således hoppas, att det icke skall blifva så svårt att åstadkomma en lämplig motivering, deruti man väl kommer att lämpa sig något efter Första Kammarens beslut, men låter man nu frågan förfalla, så är alltsammans förfeladt. Derfor håller jag fortfarande på min åsigt, att i denna sak återremiss är på sin plats.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, samt herr talmannen till proposition upptagit de olika yrkandena, blef ärendet af kammaren återförvisadt till utskottet för förnyad behandling.

Punkterna 3 och 4.

Biföllos.

§ 3.

Till behandling företogs härnäst lagutskottets utlåtande n:r 23, i anledning af väckt motion om ändring i gällande lagbestämmelser rörande ränta å försträckningar i penningar

Motionären, herr *M. Andersson* i Löfhult, hade föreslagit, att Riksdagen ville bestämma, "det ingen långifvare är berättigad att upp-bära högre ränta eller afgäld än $4\frac{1}{2}$ procent årligen, då in-teckning eller pant lemnas, och högst fem procent årlig ränta, då icke in-teckning eller pant lemnas", men hemställde utskottet, att motionen måtte lemnas utan vidare afseende.

Om ändrade lagbestäm-melser röran-de ränta å försträcknin-gar i pen-ningar.

Ordet lemnades åt

Herr *Andersson* i Löfhult, som anförde: Herr talman, mine herrar! Fastän lagutskottet afslagit denna motion, så ber jag att få säga några ord. I 6 § af 9:de kapitlet handelsbanken stadgas, bland annat: "Ingen tage eller låte förskrifva sig större ränta än 6 för hundra om året" och uti 8:de och 10:de §§ i samma kapitel be-stämmes räntan till dels 6 procent och dels äfven till 5 procent. Men sedan hafva genom förordningen den 13 september 1864 dessa be-stämmelser blifvit ändrade, så att räntan är fri under en kortare tid, ej öfverstigande 6 månader. Således har man redan i lag bestämt ett maximum, öfver hvilket räntan icke får gå, då det är fråga om *tid*. Men hvarför skulle man icke lika gerna kunna införa bestäm-melser om sjelfva räntebeloppet, och bestämma räntan till 5 procent, eller till $4\frac{1}{2}$ procent, då in-teckning i fast egendom eller pant sättes såsom säkerhet derför. Nu veta vi allesammans att de fattigare klas-serna se upp till Riksdagen och fordra, att Riksdagen skall göra något för deras bästa i dessa svåra tider. Under diskussionerna här i kam-maren hafva också flere talare framhållit, att det råder en tryckt ställning för jordbrukare, fabrikanter och handtverkare. Hvarigenom skulle man bättre kunna hjälpa desse skuldsatte än genom att be-stämma ett maximum för räntan? Nu är det visserligen sant, att det för närvarande icke är så hög ränta. Men hvem kan garantera, huru lång tid det skall räcka? Den som har in-teckningar i sin egendom mot 6 procent, vågar icke uppsäga dessa och skaffa sig billigare ränta, som han möjligtvis för samma säkerhet kunde få, ty om räntan stiger, så blir beloppet uppsagdt. Och derför har jag trott, att man skulle skaffa dem ett skydd, om man bestämde ett maximum för räntan. Våra kapitalister skulle icke förlora derpå, ty de hafva en renare och bättre inkomst än att lägga ned sina penningar i jordbruket eller på annat sätt placera dem.

Och derför anhåller jag, att kammaren måtte tänka på denna motion samt instämma i densamma. Jag yrkar således afslag å lag-utskottets hemställan och bifall till motionen.

Om ändrade lagbestämmelser rörande ränta å försträckningar i penningar.
(Forts.)

Vidare yttrade

Herr Jönsson i Mårarp: Jag kan säga om min motion det samma, som kontraktsprosten Ekeborgh sade om sin, nemligen att jag icke hade en aning om, att den icke skulle gå. Man höjer rop öfver allt i min hemtrakt, att Riksdagen måtte vidtaga åtgärder i det syfte, som min motion angifver. Då jag vet att lagstiftningen alltid haft förmynderskap öfver de penningar, som varit intecknade, och vidare att för 25 år sedan den som lånt ut penningar fick på räntan draga af bevillningsafdraget, så att räntan ej var högre än $5\frac{1}{2}$ procent, men att den sedan har kunnat uppgå ända till 6 procent, så tror jag att lagstiftningen fortfarande kunde utöfva sitt förmynderskap på ett sätt, som de närvarande förhållandena kräfva, och jag tror att det skulle vara till stor lägenhet för de skyldige.

Jag yrkar bifall till motionen.

Herr Lilienberg: På skäl lagutskottet anfört anhåller jag om bifall till betänkan det.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Efter af herr talmannen gifna propositioner å så väl bifall, som afslag blef utskottets hemställen af kammaren bifallen.

§ 4.

Om domhävandes skyldighet att utfärda uppsproslistor.

Härefter föredrogs lagutskottets utlåtande n:o 24, i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser i fråga om domhävandes skyldighet att utfärda uppsproslistor.

Utskottet hemställde, att ifrågavarande inom Andra Kammaren af herr *A. G. Jönsson* i Mårarp väckta motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Motionären herr Jönsson i Mårarp erhöi på begäran ordet och anförde: Jag skall be att få säga några få ord. Jag tror att man med god vilja skulle kunna bereda rättssökande den förmånen, att alla utslag, som man får från domstolen för att delgifva vederbörande, skulle komma att delgifvas i god tid. Såsom det nu är ordnadt, kan man icke veta på hvilken dag ett mål skall förekomma. Skall man vara trygg, så måste man vid första rättegångsdagen hafva hela apparaten med sig, både vittnen och rättegångsbiträden, från sin hemort. Målet kan ju förekomma på andra rättegångsdagen, och då är det icke svårt att ligga öfver. Men det kan också hända att icke målet förekommer förr än 5:te eller 6:te dagen, och då får man vända om igen, i stället för att detta kunnat undvikas genom ett sådant tillmötesgående, som man kunnat påräkna. Utskottet har icke anfört något särskildt skäl för afslag. Det har visserligen sagt, att det skulle vara svårt för dem som hafva i uppdrag att skriva på stämningar, att få dem i rätt tid

till domaren. Men den kortaste tiden man har på sig är den vid genstämmningar, och äfven der förflyter 7 dagar emellan denna stämning och tingets början. Det kunde väl gå an att hafva de 2 dagarne af dessa 7 till att få handlingarne till domaren. 1 dag kunde väl vara tillräckligt för honom till listans uppgörande. Och sedan vore ändå 4 dagar öfver, som man hade för att på lämpligt sätt få del af listan. Det står i betänkandet, att man för att skaffa sig kännedom om listan skulle nödgas företaga en särskild resa till tingsstället. Men en sådan underrättelse kunde man ju få genom vaktmästaren medelst ett enkelt brevkort. Utskottet har sagt att man genom tillmötesgående af domaren skulle kunna få olägenheterna rättade. Ja, jag har visserligen sett tillmötesgående domare komma till syner och skänka efter hela sitt arvode. Men jag tror icke att man kan komma till en domare och anhålla, att han skall visa tillmötesgående i den frågan. Ty i den frågan håller han sig nog efter lagen.

Jag anhåller om bifall till motionen.

Herr Lilienberg yttrade: Jag tror att utskottet temligen tydligt påpekat de praktiska svårigheter, som förefinnas för att bifalla motionen. Jag tror äfven att mycket kan göras i den rigtning, som motionären önskar, genom tillmötesgående af domhafvanden. Det finnes också domstolar, der det så tillgår, att alla nyinstämde mål utsätts till en dag, uppskjutna mål till en dag, de af allmän åklagare anhängiggjorda mål till en dag o. s. v. Som sagdt är tror jag således, att mycket kan göras genom tillmötesgående från domhafvandens sida, och anhåller jag därför om bifall till utskottets hemställan.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 5.

Slutligen företogs handläggning af lagutskottets utlåtande n:o 25, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 15 kap. 11 § kyrkolagen.

I en inom Andra Kammaren afgifven och af kammaren till lagutskottet hänvisad motion, n:o 141, hade herr *J. E. Wikstén*, med hvilken herrar *N. Boström* och *N. Wallmark* instämt, föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte besluta sådan förändring i 11 § 15 kap. gällande kyrkolag, att orden "*hafver begått*" utbytas mot orden "*är berättigad att begå*".

På anförda skäl hemstälde emellertid utskottet, att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

I fråga härom anförde:

Herr *Redelius*: Jag skall bedja att få yttra några ord med anledning af denna motion, i syfte att få uttala mitt bifall till den grundsats, på hvilken motionärens förslag hvilar — dock icke så, att jag finner mig föranlåten att göra något yrkande, emedan det finnes

Om domhafvandes skyldighet att utfärda uppropslistor.
(Forts.)

Om ändring af 15 kap. 11 § kyrkolagen.

Om ändring
af 15 kap. 11
§ kyrkolagen.
(Forts.)

åtskilliga skäl, som äro mycket beaktansvärda, att afstyrka motionens antagande, och särskildt detta, att Riksdagen redan ingått till Kongl. Maj:t med begäran om hela kyrkolagens omarbetande. Och därför torde det ej vara lämpligt att föreslå ändring i en enda lagparagraf särskildt. Men motionen har ett sådant innehåll, att jag velat uttala mina sympatier därför. Ty jag menar att det är en alldeles riktig och kristlig grundsats, som motionären gått ut ifrån, då han föreslagit att skilnad bör göras emellan konfirmationshandlingen och nattvardsfirandet. Ty det är ju det, som utgör kärnan i ändringsförslaget, fastän det blott synes vara ett utbyte af ett par ord, som der är i fråga, nemligen att utbyta orden »*har begått*» med orden »*berättigad att begå*». Men meningen är naturligtvis, att den undervisade korfirmanden skulle erhålla betyg om sina kunskaper och om verkställd korfirmation, och *sedan* vara berättigad att begå nattvarden, när han ville. Så långt jag känner är detta också i enlighet med verkliga praxis, att de unga konfirmanderna få en erinran om, att sjelfva nattvardsfirandet i likhet med korfirmationen är en akt af fri vilja och att de efter eget bepröfvande ega att bruka eller icke bruka denna nådemedel. Och jag ser icke någon fara för kyrkan, om denna lagförändring eger rum, på samma gång som jag säger, att jag naturligtvis icke vill skada kyrkan.

Jag har emellertid intet yrkande att göra.

Herr Wikstèn: Lagutskottet har erkänt att förslaget är behjertansvärdt, men anser att det icke är af ett så känbart behof påkalladt, att åtgärder för detsamma vinnande borde vidtagas annorlunda än i sammanhang med revisionen af kyrkolagen i dess helhet. Detta skäl skulle jag kunna vara med om, för så vidt jag icke befarade, att sjelfva resultatet af den skrifvelse, Riksdagen helt nyligen aflåtit, skulle låta vänta på sig i 10-tals år. Det vore därför beklagligt, om man skulle tillskapa sig den praxis, att en lagreform, som vore af nöden, skulle afslås blott därför, att Riksdagen aflåtit en föregående skrifvelse, hvari Riksdagen anhållit om en revision af en hel lag. Riksdagen skaffade sig ju derigenom en begravningsbyrå för alla de berättigade reformförslag, som efteråt kunna på det området uppkomma. — Det kan icke falla mig in att, sedan Första Kammaren godkänt utskottets förslag och frågan derigenom nu är fallen, göra något yrkande. Jag har endast velat uttala denna min från utskottet afvikande mening.

Herr Smedberg: Det beslut, som Riksdagen för en tid sedan fattade om aflåtande till Kongl. Maj:t af en skrifvelse med begäran om omarbetning af kyrkolagen i dess helhet och i hvilket beslut Riksdagen förklarade sig icke vilja veta af några partiella förändringar af denna lag, har gjort, att lagutskottet icke kunnat tillstyrka motionen. Det skulle ju också passa illa i stycke, om man först begärde att Kongl. Maj:t skulle utarbete ny kyrkolag, och sedan att ett stycke af den till Kongl. Maj:ts omarbetning lemnade lagen skulle ändras. Det tror jag icke går an. Det beslut, som då fattades, kunde jag dock

för min del icke gilla och, på samma gång som jag nu förordar bifall till utskottets förslag, ber jag därför att få uttala min reservation mot förstnämnda beslut, som var i all måtto förhastadt, ja, jag kan väl säga oklokt. Ty derigenom har man afskurit Riksdagen möjligheten att få till stånd några partiella förändringar. Och man får kanske i decennier stå och hafva kvar en mängd orimliga stadganden i kyrkolagen, hvilket är mycket att beklaga. Man får hafva kvar stadgandena om bannlysning och en mängd andra absurditeter. Det hade eljest kunnat gå så lätt att få bort dem. Om blott motion hade väckts i riksdagen om deras afskaffande, så hade utskottet helt säkert varit färdigt att tillstyrka bifall, och Riksdagen hade nog och bifallit utskottets hemställan. Nu står man der och får vänta i många år på en ny kyrkolag, utan att kunna ändra en enda bestämmelse i den gamla, om den än är alldeles orimlig.

För närvarande vill jag icke yttra mig vidare, utan anser, att kammaren ej har annat att göra än bifalla lagutskottets afstyrkande af den nu föreliggande motionen.

Häruti instämde herrar *Lilienberg, Folke Andersson, Jansson i Krakerud och Olsson* i Frösvi.

Härmed var öfverläggningen slutad. Kammaren biföll utskottets hemställan.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 7 angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjetta hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. civilepartementet; och n:o 25, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till odlingslånefonden m. m.;

bevillningsutskottets memorial n:o 3, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 2:dra punkten af bevillningsutskottets betänkande n:o 2 angående villkoren för tillverkning af bränvin;

bankoutskottets memorial och utlåtande:

n:o 4, i fråga om afskrifning ur afdelningskontorets i Göteborg räkenskaper af åtskilliga fordringar; och

n:o 5, i anledning af väckt motion om auställande af undersökning, huruvida jemte guld bör användas annan metall såsom värde-mätare;

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2 (i samlingen n:o 6), i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring af §§ 1 och 8 i resereglementet af den 11 februari 1881.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4 (i samlingen n:o 7), i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl.

Maj:t, med begäran om utarbete och framläggande af förslag till ordnande af döfstummeundervisningen i riket; samt

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2 (i samlingen n:o 8) i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om omarbetning af förordningen angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör af den 12 februari 1864.

Kammaren beslöt, att dessa ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 7.

Godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 16, till Konungen, angående upphäfvande af föreskriften om förnyelse af inteckning för fordran.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

herr <i>L. Persson</i> i Heljebol	under 14 dagar	f. och m.	den 6 dennes,	
„ <i>M. Andersson</i> i Löfhult	„ 14	„ „ „ „	d. 19	„
„ <i>L. Börjesson</i>	„ 10	„ „ „ „	d. 10	„
„ <i>N. Fosser</i>	„ 8	„ „ „ „	d. 7	„
„ <i>J. A. Wendt</i>	„ 8	„ „ „ „	d. 12	„
och <i>C. J. Petersson</i> i Eksebo	„ 11	„ „ „ „	d. 7	„

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 10 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.